

NÉPÚJSÁG

2025. december 12., péntek

LXXVII. évfolyam

281. (22147.) sz.

Ára: 4⁰⁰ lej

(előfizetőknek 3⁰⁰ lej)

K Ö Z É L E T I N A P I L A P

A Marosvásárhely–Kecskemét páros lesz 2027-ben Magyarország ifjúsági fővárosa

Példás közösségi összefogás

Írásunk a 4. oldalon

Fotó: a MIÉRT közösségi oldala

Decemberben se feledje el idejében megújítani előfizetését a Népújságra! Ha előfizet, olcsóbban kézhez kapja, mint ha megvásárolná!

Népújság falinaptár – kapható az újságárusoknál!

A művészet gyógyító ereje
Hogyan gyógyítja a művészet a lelket? címmel második alkalommal szerveztek festészeti kiállítást a rákbetegségből gyógyultak vagy azzal küzdők egyesületének tagjai december 8-án a marosvásárhelyi orvosi és gyógyszerészeti egyetem szenátusi termében.

4.

50% KEDVEZTMÉNY

Közellátó szemüveglencsék nyugdíjasok számára.

2025.11.01. – 2025.12.31.

OPTICA

OPTOFARM

Marosvásárhely:

- ▲ Posta utca 3. sz. Tel: 0265/212-304, 0365/410-555
- ▲ 1918. Dec. 1. sugárút 49. sz. Tel: 0265/263-351, 0365/410-557
- ▲ 1918. Dec. 1. sugárút 182-184. sz. (Fortuna). Tel: 0265/265-205
- ▲ Rózsák tere 53. sz. Tel: 0265/250-120, 0365/410-559
- ▲ Dózsa György utca 64-68. sz. (a Kaufland udvara). Tel: 0265/212-212
- ▲ Köztársaság tér 5. sz. Tel: 0365/430-939

Szászrégen:

- ▲ Iskola utca 11. sz. Tel: 0265/512-042, 0365/410-558

Szováta:

- ▲ Fő út 196. sz. Tel: 0265/577-282, 0742-100-323

AKTUÁLIS

Passzív gázáremelés

Benedek István

Sokaknak a közelmúlt egyik nem túl kellemes meglepetése volt a villanyszámla emelkedése, és most az energetikai szakterület civil szervezetei azt jelzik, hogy hasonló áremelkedés lehetséges a gáz esetében is. A kormány dolgozik ezen, még hozzá úgy, hogy késlekedik dönteni az ársapkával kapcsolatban, ez pedig rosszul befolyásolja a piacot.

A helyzet az, hogy jövő április 1-ig (nem vicc) van érvényben a jelenlegi árkompenzációs rendszer, ami szerint a fogyasztó a kormány által behatárolt árat fizet a gázért, azon felül pedig a kormány állja a szolgáltatók felé az árkülönbözetet, ha az energiahordozó a gyakorlatban többbe került a kompenzált árnál.

Hogy mi lesz az ársapkával áprilistól, arról egyelőre semmit nem tudni. Egyes nyilatkozatok szerint megszüntetnék, de például a költségvetési tanács, amelynek amúgy semmilyen döntési jogköre nincs, tehát az álláspontját nem kötelező figyelembe venni, a megtartása mellett foglalt állást. Döntés a kérdésben még a láthatáron sincs, és ez a bizonytalanság felverheti az árakat, a pénzt végeredményben mindenképpen a fogyasztók fogják lepengetni.

A fentebb említett szakértők sajtóhírek szerint arra figyelmeztetnek, hogy az energiapiacra már látszanak az erre utaló jelek. Mint mondják, a piac gyakorlatilag befagyott, a termelők nem akarnak eladni, mert azt várják, hogy a kormány döntsön a kompenzációs rendszerről, a szolgáltatók a maguk során pedig szintén nyugtalanok. Senkinek nem jó, hogy gyakorlatilag bő három hónappal a határidő előtt lövése nincs, hogy áprilistól milyen piaci és szolgáltatási környezetre kell felkészülni. Erre még rátevéődik az az általános piaci törvény, hogy hosszabb szállítási határidőre könnyebb olcsón vásárolni, minél sürgősebb a beszerzés, annál inkább próbálják az eladók az árat felszórni, mert tudják, hogy a vevő rá van szorulva az adott termékre, és e szabály alól az energiapiac sem kivétel.

Minél tovább malmozik a kormány az ársapka fölött, annál biztosabb, hogy a tavasztól arrafele a gázszámlák fájni fognak. Ha megszüntetik a kompenzációt, akkor azonnal, mert a drágábban beszerzett gázt a szolgáltatók rögtön borsos áron számolják a fogyasztónak. De ezt a tévözhelyet akkor is megfizeti közvetlenül a fogyasztó, ha amúgy továbbra is érvényben marad az ársapka. Mert abban az esetben a kompenzált ár és a valódi ár közötti különbséget a kormány fizeti ki a szolgáltatóknak,

(Folytatás a 3. oldalon)

DECEMBER

12

PÉNTEK

Ma **GABRIELLA, JOHANNA,**
holnap **LUCA** napja

Az év **346.** napja, hátravan **19** nap

IDŐJÁRÁS

Borult, párás idő

Hőmérséklet:

max.: **7 °C**

min.: **3 °C**

naptár

Isten éltesse!

LUCA: latin eredetű női név, a Lúcia régi magyar alakváltozata.

VALUTAÁRFOLYAM BNR: 2025. december 11.	
1 €	5,0898 lej
1 \$	4,3493 lej
100 Ft	1,3344 lej
1 g arany	589.4810 lej

ELŐFIZETÉS A SZERKESZTŐSÉGBEN IS!

Elfogadunk előfizetést lapunkra a következő hónapra a Népújság szerkesztőségében: Marosvásárhely, Dózsa György utca 9. szám, 2. emelet, 72-es iroda, naponta 10–14 óra között, szombat – vasárnap zárva. Tel. 0728-082-259.

A csütörtöki lottóhúzás nyerőszámai		
Joker	11, 12, 22, 5, 25 + 18	NOROC PLUS: 2 5 4 7 2 2
LOTO 40	6, 27, 9, 31, 4, 11	SUPER NOROC: 4 4 0 9 4 3
LOTO 6/49	39, 4, 35, 36, 33, 6	NOROC: 1 4 1 0 3 1 8

M E G Y E I H Í R E K

Jótekonysági előadás a holtmarosi Tulipán gyermekotthonért

December 16-án, kedd délután 6 órától a szászrégeni Eugen Nicoară Művelődési Házban Szeressétek a gyermekeimet! címmel jótekonysági előadásra kerül sor a holtmarosi Tulipán gyermekotthon támogatásáért. Fellép a Csim-Bumm gyermekszínjátszó csoport, a Piccolino gyermekkórus és népi zenekar, a Piccolino furulyazenekar, a Járom néptáncgyűttes csoportjai (az apró, az utánpótlás-, a közép-, a nagy- és a családosok csoport), a Népszínház Kemény János Társulata, közreműködik a Pergő zenekar. Énekel Gorbai Eszter, Kolcsár Beáta, Kolcsár Kriszta, Majláth Stefánia, Géczi Eszter, Silló Beatrix. A műsorban karácsonyi énekek és széki, nyárádmenti, felcsíki, mezőmadarasi, méhkeréki, valamint vajdaszentiványi táncok is szerepelnek. A Csim-Bumm gyermekszínjátszó csoport előadja A kis gyufaárus lány című mesejátékát. Szervezők a Humana Regun Egyesület és a Titánzene Kulturális Egyesület.

Az Eufónia pedagóguskórus ünnepi hangversenye

Az Eufónia pedagóguskórus Vox lucis című ünnepi hangversenyére várják az érdeklődőket december 15-én, hétfőn 19 órakor a marosvásárhelyi Keresztelő Szent János-plébániatemplomba. Karmester: Strausz Imre István, szólisták: Bajkó Edina mezzoszoprán, Móriczi Melinda (zongora), Gólya Kriszta, Halmen Emese, Kiss Bora, Lunka Tekla, Nemes Katalin, Szabó Emília, Szentpétery Emese és Veres Mónika. Közreműködik a Marosvásárhelyi Állami Filharmónia zenészeinek kamarazenekara.

Adventi vásár Küküllődombón

December 13-án, szombaton 18 órától Küküllődombón, a kultúrotthonban adventi vásárt tart a küküllődombói nőszervezet és az unitárius egyházközség. Fellép a medgyesi Gyöngyvirág néptáncscsoport, a küküllődombói Kisgyörgy József unitárius dalkör, az asszonyok énekara, a vallásóráások, Loghin Anett, Bényi Balázs és Miklós János.

Benkő Levente könyvbemutatója

A Balázs Ferenc önképzőkör keretében december 16-án, kedden délután 6 órától Benkő Levente Bűn volt a szó című kötetét mutatják be a marosvásárhelyi Bolyai téri unitárius egyházközség tanácstermében. A kötet a nagyajtai származású Moyses Márton életét és a kommunista diktatúra ellen vívott harcát örökíti meg.

Hírszerkesztő: Nagy Székely Ildikó

Román és magyar futballbajnoki mérkőzések a televízióban

December 12., péntek:

* 20.30 óra: Kolozsvári CFR 1907 – FK Csíkszereda (Szuperliga, 20. forduló)

December 13., szombat:

* 15.00 óra: Nyíregyháza Spartacus FC – ETO FC Győr (NB I, 17. forduló)
* 17.00 óra: Campionii FC Argeş Piteşti – FC Botosán (Szuperliga, 20. forduló)
* 17.30 óra: Puskás Akadémia FC – Diósgyőri VTK (NB I, 17. forduló)
* 20.00 óra: MTK Budapest – Újpest FC (NB I, 17. forduló)

* 20.30 óra: Bukaresti Rapid 1923 – Galaci Suporter Club Oţelul (Szuperliga, 20. forduló)

December 14., vasárnap:

* 13.15 óra: Kolorcity Kazincbarcika – Paksi FC (NB I, 17. forduló)
* 15.30 óra: Petrolul 52 Ploieşti – Kolozsvári FCU (Szuperliga, 20. forduló)
* 15.45 óra: Ferencvárosi TC – Debreceni VSC (NB I, 17. forduló)
* 17.45 óra: Bukaresti Dinamo 1948 – Bukaresti Metaloglobus (Szuperliga, 20. forduló)

* 19.45 óra: Kisvárdai Master Good – Zalaegerszegi TE FC (NB I, 17. forduló)

* 20.30 óra: Nagyszebeni Hermannstadt – CSU Craiova (Szuperliga, 20. forduló)

December 15., hétfő:

* 17.30 óra: Konstancai FCV Farul – Aradi UTA (Szuperliga, 20. forduló)
* 20.30 óra: Unirea 04 Slobozia – Bukaresti FCSB (Szuperliga, 20. forduló)

A Szuperligás mérkőzéseket a Di-giSport és a Prima Sport, az NB I-es találkozókat az M4 Sport vagy az M4 Sport+ közvetíti.

A Manchester City megverte a Realt Madridban

A Manchester City 2-1-re nyert szerdán a Real Madrid otthonában a labdarúgó Bajnokok Ligája alapszakasz hatodik fordulójának csúcsrangadóján. Bár a spanyolok megszerezték a vezetést, a korábbi Barcelona-tréner, Josep Guardiola együttese fordított. A győztes gólt a karrierje 50. BL-mérkőzésén az 51. alkalommal eredményes Erling Haaland szerezte büntetéből.

A mezőnyben egyedülként százszázalékos Arsenal ezúttal a belga Club Brugge otthonában a duplázó Noni Madueke vezérletével nyert 3-0-ra, ezzel megőrizte makulátlan mérlegét.

A címvédő Paris Saint-Germain a mostani kiírásban másodszor veszített pontokat, ezúttal Athletic Bilbao vendégeként játszott gól nélküli döntelent.

Bajnokok Ligája, alapszakasz, 6. forduló (szerdai eredmények): Real

Fotó: a Manchester City közösségi oldala.

Madrid – Manchester City 1-2, Athletic Bilbao – Paris Saint-Germain 0-0, Club Brugge – Arsenal 0-3, Borussia Dortmund – Bodö/Glimt 2-2, Bayer

Leverkusen – Newcastle United 2-2, Benfica – SSC Napoli 2-0, Juventus – Pafosz 2-0, Qarabag – Ajax 2-4, Villarreal – FC Koppenhága 2-3.

RENDEZVÉNYEK

Kézműves termékek a Kultúrpalotában

Idén is várja a kézműves tárgyak és az egyedi dizájn kedvelőit a Craft Christmas by Herbio karácsonyi vásár, amelyre jövő hét végén, december 19–21. között kerül sor a Kultúrpalota előcsarnokában: 19-én, pénteken 16–20 óra között, 20-án, szombaton 10–18, 21-én vasárnap, 10–14 óra között. A rendezvény célja, hogy bemutassa a helyi kézművesek és alkotók munkáját, valamint inspiráló alternatívát kínáljon a bevásárlóközpontok nyüzsgésével szemben. A látogatók ezúttal is széles kínálatból válogathatnak: kézzel készített dizájntárgyak, díszek, ékszerek, természetes alapanyagú termékek, egyedi ajándékok és sok más szerepel a felhozatalban.

Motoros Mikulások a Színház téren

A nagylelkűség két keréken jár mottóval december 13-án, szombaton 16 órakor Marosvásárhelyen, a Színház téren különleges élménnyel gazdagodhatnak a gyerekek, akik Mikulássá is válhatnak, hogy örömet okozzanak rászoruló társaiknak. Arra ösztönzik a gyerekeket, hogy egy különleges ajándékkal – újjal (könyv, tanszer, édesség, játék) vagy saját szeretett játékaik/könyveik közül választva – lepjenek meg egy kevésbé szerencsés gyermeket. Minden ajándék egy kis fényt és melegséget visz azok szívébe, akiknek szükségük van rá. Az ajándékokat a Színház téri, erre kialakított helyszínre lehet vinni, ahonnan a nagyszívű motorosok elszállítják a végső

rendeltetési helyükre. Cserébe a Mikulások édességgel és motoros fényképekkel kedveskednek.

Találkozz a Téliapóval! – játékgyűjtés a Színház téren

Hátrányos helyzetű gyermekek számára gyűjtenek december 16-áig, keddig naponta 17 és 19 óra között jó állapotban lévő játékokat Marosvásárhelyen, a Színház téri buszmegálló melletti házikóban. Mindenki, aki bekapcsolódik a Little Hope Egyesület jótekonysági akciójába, egy forró teát kap jutalomként a Téliapótól. A kampány során összegyűjt játékokat maga a Téliapó viszi el december 17-én, szerdán 12 órakor a nehéz körülmények között élő – többek között hidegvölgyi – gyerekek Rozmaring nappali központjába.

A komáromi vasember a Studium Hubban

Decemberben öt erdélyi városban találkozhat a község Szőnyi Ferencel, az ultratriatlon-világbajnokkal. A 61 éves sportoló az emberi teljesítőképesség határait rendszeresen újraértelmező küldetéseiről ismert, most pedig erdélyi turnén mutatja be legújabb dokumentumfilmjét, a TransCanada Ultrát. Marosvásárhelyen december 13-án, szombaton 18 órától a Studium Hubban lehet találkozni a komáromi vasemberrel. A vetítés után Szőnyi Ferenc személyesen mesél a kulisszatitkokról, a nehézségekről, a belső küzdelmekről és arról, mit tanít az embernek 12.500 kilométernyi magány, fájdalom és győzelem. Ferenc nemcsak elképesztő sportoló, hanem egy közvetlen, életvidám, anekdotázó ember, aki pillanatok alatt megteremtí a jó hangulatot.

Éles vita az igazságszolgáltatás függetlenségéről egy tényfeltáró dokumentumfilm kapcsán

Éles vita alakult ki Romániában az igazságszolgáltatás függetlenségéről, miután a Recorder oknyomozó portál A foglyul ejtett igazságszolgáltatás című dokumentumfilmjében azt állította, hogy az igazságszolgáltatási rendszer csúcspannvezetői adminisztratív módszerekkel akadályozzák a korrump politikusok és befolyásos üzletemberek büntetőjogi felelősségre vonását.

Csütörtökön a bírák és ügyészek szakmai csúcspannvezetőként működő Legfelsőbb Bírói Tanács (CSM) „az igazságszolgáltatás destabilizálására irányuló kampány” részének nevezte az oknyomozó portálnak a rendszer problémáit taglaló dokumentumfilmjét.

A CSM bírói részlegének az Agerpres hírügynökség által ismertetett közleménye szerint az események időrendisége is igazolja, hogy az igazságszolgáltatás destabilizálására, a rendszernek és vezetőinek hiteltelenítésére irányuló kampány egy jól kidolgozott terv alapján zajlik.

A CSM szerint az igazságszolgáltatásba vetett közbizalom aláásásának szándékáról árulkodik a Recorder „lázító videóriportjának” időzítése. A film kedden vált elérhetővé, néhány órával azt megelőzően, hogy az alkotmánybírószágon szerdán napirendre tűzték a bírák és ügyészek különnyugdíjának lefaragásáról szóló kormánydöntés ellen emelt óvás megvitatását.

Rendkívüli sajtótájékoztatót igyekezett cáfolni csütörtökön a dokumentumfilmben megfogalmazott vádakát a bukaresti táblabírószá (CAB) vezetőse is, amelyről a filmben – névvel

vagy névtelenül – megszólaltatott bírák és ügyészek azt állították: a bírói tanácsok összetételének gyakori és önkényes módosításával szándékosan hátráltatták egyes korrupciós ügyek tárgyalását, egészen addig, amíg a büncselekmények elévültek.

„Az utolsó két hét összehangolt törvényesítési a bírói hatalom eltiprását célozzák, ezért az igazságszolgáltatás függetlensége védelmében kötelességünk felhívni a média figyelmét, hogy a helyzet súlyosságára tekintettel fontos ellenőriznie a hamis vádak, manipulációs narratívák mögött álló valós tényeket” – mondta Liana Arsenie, a CAB elnöke.

A hatóság vezetője néhány konkrét ügyre is kitért, többek között az első fokozott korrupcióért csaknem 12 év börtönbüntetésre ítélt Marian Vanghelie bukaresti ötödik kerületi polgármester esetére, aki végül egyetlen napot sem töltött le büntetéséből. Arsenie szerint ez azzal magyarázható, hogy amikor a bukaresti táblabírószágra került az elhíresült politikai dossziéja, az abban szereplő büncselekmények már három éve elévültek.

A YouTube videómegosztón közzétett kétórás dokumentumfilm nézett-

sege az első 24 órában meghaladta az egymilliót, csütörtök délből pedig már a kétmilliót. A Recorder filmjét a román közszolgálati televízió is bemutatta. Szerda este az ország több bírósága előtt tüntetők követelték az igazságszolgáltatási rendszer reformját, a korrupció felszámolását és a büncselekmények felelősségre vonását.

Ilie Bolojan miniszterelnök azt ígérte, hogy tanácsadói segítségével párbeszédet próbál kezdeményezni az igazságszolgáltatás csúcspannvezetőivel a Recorder anketájában feltárt gondok orvoslása érdekében

Megjegyezte: reméli, hogy a bírák és ügyészek ugyanolyan élénken foglalkoznak részt venni a megoldáskeresésben, mint amilyen eltökélten kiálltak előjogaik – kordedvezményes nyugdíjazásuk és kiemelt különnyugdíjuk – védelmében.

Nicușor Dan államfő Facebook-bejegyzésben reagált a Recorder filmjére. Jelezte, hogy az elnöki hivatal jelentést készít az igazságszolgáltatási rendszer működéséről, ugyanakkor felhívást intézett a bírákhoz és ügyészekhez, hogy közvetlenül neki írjanak az általuk észlelt rendellenességekről, a javasolt megoldásokról. Az elnök – aki maga is több ízben bírálta a korrupció elleni harc hatékonyságának látványos visszaesését – úgy vélekedett: nem a politikai, hanem bírák és ügyészek dolga megoldásokat találni az igazságszolgáltatás működését akadályozó gondokra. (MTI)

Belgium jogi lépéseket tehet, ha az EU lefoglalja az orosz vagytonokat

Belgium nem zárja ki jogi lépések megtételét arra az esetre, ha az Európai Unió lefoglalná a Belgiumban működő Euroclear értékpapír-letétkezelőnél tartott orosz állami vagyoneszközöket – nyilatkozta Bart De Wever a VRT flamand műsorszolgáltatónak.

A belga miniszterelnök szerint egy ilyen lépés jelentős kockázatokkal járna, amelyeket országának nem szabad egyedül viselnie.

A kormányfő elmondta, hogy Belgium jelenleg Ursula von der Leyennel, az Európai Bizottsági elnökével tárgyal javaslatának módosításáról annak érdekében, hogy az összhangba kerüljön a belga fél által támasztott „racionális, észszerű és indokolt” feltételekkel. De Wever szerint a tervezet átírására van szükség, ugyanakkor hozzátette: „Sok jó szándék mutatkozott, de különbség van aközött, hogy valaki jól akar tenni, és aközött, hogy ténylegesen képes is rá, és ezt a különbséget most át kell hi-

dalni.” De Wever hangsúlyozta: amennyiben nem sikerül kompromisszumra jutni, a jogi lépések lehetősége sem zárható ki. Úgy fogalmazott: ha olyan döntés születne, amely szerint ellentétes a joggal, és jelentős kockázatot róna Belgiumra, akkor „semmit sem lehet kizárni”. Rámutatott, hogy akár maga az Euroclear is az Európai Bírósághoz fordulhat.

A miniszterelnök emlékeztetett, hogy az EU-nak vannak más lehetőségei is Ukrajna finanszírozásának támogatására, bár ezek egyhangú tagállami jóváhagyást igényelnek, ami például Magyarország ellenállása miatt jelenleg nem adott. De Wever továbbá „na-

gyon meggondolatlanak” nevezte az orosz központi bank vagyonának elkobzását, amely szerinte súlyos lépés lenne.

„Határozottan vannak jobb megoldások annál, mint ellopnia a pénzt az orosz központi banktól. Ez komoly lépés. Véleményem szerint nagyon okatlan és meggondolatlan” – jelentette ki.

Belgium a jövő heti uniós csúcstól továbbra is a közös európai álláspontot kívánja támogatni, feltéve, hogy sikerül garantálni: a jogi és pénzügyi kockázatok nem kizárólag Belgiumot terhelik.

A belga feltételek értelmében a tagállamoknak közösen kell vállalniuk minden esetleges orosz követelés költségét, emellett a brüsszeli Euroclearnek azonnali hozzáféréssel kell rendelkeznie azokhoz a forrásokhoz, amelyek fedeznek egy esetleges orosz visszafizetési követelést. (MTI)

Az európaiak többsége beépítené a digitális készségekről való tanulást az oktatásba

Az európaiak túlnyomó többsége, 78 százaléka szerint a digitális készségek oktatására ugyanolyan figyelmet kell fordítani az iskolákban, mint az olvasásra, a matematikára és a természettudományokra – derült ki az Európai Bizottság megbízásából készített és csütörtökön közzétett Eurobarométer-felméréséből.

A felmérés szerint a megkérdezettek 92 százaléka egyetértett azzal, hogy az iskoláknak nagyobb szerepet kell játszaniuk abban, hogy megtanítsák, miként lehet megbirkózni a digitális technológiák mentális egészségre és jóllétre gyakorolt lehetséges negatív hatásaival.

A válaszadók 80 százaléka egyetértett azzal, hogy a digitális jártasság segít megvédeni őket az online félretájékoztatással és dezinformációval szemben.

89 százalék volt azok aránya, akik szerint minden tanárnak rendelkeznie kell a szükséges készségekkel ahhoz, hogy megtanítsa a diákokat arra, miként különböztethetik meg a tényeket az online fikciótól, és hogyan igazodhatnak el a digitális információk között.

A megkérdezettek 69 százaléka támogatja az okostelefonok iskolai betiltását, emellett 87 százalék volt azok aránya, akik kifejezetten az iskolai tanulásra tervezett digitális technológiák

előmozdítása mellett érveltek. A válaszadók 54 százaléka elismerte, hogy a mesterséges intelligencia előnyökkel és kihívásokkal is jár a tanítás és a tanulás számára.

A válaszadók 49 százaléka végezetül úgy vélekedett, hogy az EU-nak szerepet kell játszania a digitális technológiák oktatásban való használatára vonatkozó normák meghatározásában, például az adatvédelem vagy a mesterséges intelligencia terén.

Az Európai Bizottság végezetül közölte, a testület 2026-ban oktatási csomagot fog elfogadni, amely magában foglalja majd a digitális oktatás és készségek jövőjére vonatkozó, 2030-ig szóló ütemtervet is. (MTI)

ORSZÁG – VILÁG

Január végére várható a 2026-os állami költségvetés

A kormány várhatóan január végén fogadja el a jövő évi állami költségvetést – nyilatkozta szerda este Ilie Bolojan miniszterelnök. A kormányfő szerint a 2026-os költségvetés elfogadása a parlamenti eljárásoktól függ, a törvényhozásnak ugyanis előtte jóvá kell hagynia minden olyan tervezetet, amely megteremt a feltételeket egy kiszámítható és a deficitcél teljesítését lehetővé tevő költségvetés kidolgozásához. A B1 televízióknak adott interjúban a miniszterelnök azt is elmondta, hogy újabb adó-emelésekre nem lesz szükség, 2026-ban a hatékony adóbegyűjtésre, az adóelkerülés visszaszorítására és az uniós források lehívására kell összpontosítani. Rendkívül fontosnak nevezte emellett a szigorú költségvetési fegyelem fenntartását és a kiadások csökkentését is. (Agerpres)

Még karácsony előtt dönt a kormány a jövő évi minimálbérrel

A jövő évi bruttó minimálbér volt a fő témája a Háromoldalú Érdekegyeztető Tanács szerdai ülésének. A kormány közleménye szerint Ilie Bolojan miniszterelnök az egyeztetésen hangsúlyozta, hogy a minimálbér emelése védené ugyan a kis jövedelműek vásárlóerejét, de számos negatív hatása is lenne. Ezek között említette az inflációs spirált, valamint a kisvállalkozásokra nehezedő nyomást, ami munkahelyek megszűnéséhez vezetne a vendéglátóiparban, a bútortiparban és a könnyűiparban. Az állami szektorban a személyi kiadások növekedését vonná maga után az intézkedés – magyarázta a kormányfő. A munkáltatói szövetségek képviselői a bruttó minimálbér jelenlegi, 4050 lejes szinten tartása mellett érveltek. Mint hangsúlyozták, az elmúlt négy évben 76 százalékkal nőtt a minimálbér, és egy esetleges újabb emelés kihatna a versenyszféra vállalatainak versenyképességére, munkahelyek megszüntetésére kényszerülne számos cég. A szakszervezetek a minimálbér emelése mellett foglaltak állást, hangsúlyozva, hogy ez rendkívül fontos lenne a vásárlóerő védelme érdekében. Ilie Bolojan az ülésen kijelentette, hogy a kormány megvizsgálja a társadalmi partnerek érveit, és még karácsony előtt dönt a jövő évi minimálbérrel – áll a kormány közleményében. (Agerpres)

Vadászpilóta-kiképző rendszert kapott adományba az állam

A kabinet csütörtöki ülésén jóváhagyta, hogy a román állam elfogadja a Lockheed Martin Global Inc. által a védelmi minisztériumnak adományként felajánlott ILIAS képzési platformot és nyolc kiegészítő rendszert F-16-os pilóták kiképzésére. A vállalat szintén adományként ajánlott fel egy pilóta nélküli repülőgépet a Kormányőrségnek (SPP). A kormány határozattal fogadta el az amerikai vállalat védelmi tárcának szóló adományát, amelynek értéke eléri a 10 millió dollárt. A Lockheed Martin Global Inc. által felajánlott másik adomány – egy VXE30-as típusú drón – értéke 920.262 euró, amelyet a kabinet a Kormányőrségnek ad át használatra. (Agerpres)

Ezer embert evakuáltak gázszag miatt

Több mint ezer személyt evakuáltak csütörtökön a Szeben megyei prefektúra, valamint a nagyszebeni Octavian Goga Főgimnázium épületéből a környéken terjengő gázszag miatt, és a jogosítványokat és útleveleket kibocsátó szolgálat is felfüggesztette tevékenységét. A Szeben megyei katasztrófavédelem tájékoztatása szerint a gázszag vélhetően egy csatornából eredt. A probléma megoldásáig a rendőrség lezárta a forgalmat három környékbeli utcán. (Agerpres)

Passzív gázáremelés

(Folytatás az 1. oldalról)

viszont a kormány nem a Tépától kapja a pénzt a bankcsába, hanem az adófizetőkről nyúzza le adók és illetékek formájában. Vagy hiteletet vesz fel, amelyeknek a törlesztését még az unokáink is nyögni fogják.

Az adófizető egyelőre csak reménykedhet abban, hogy a kormányosoknak is leesik a tantusz, hogy pénzt spórolni nemcsak fizetések és egyéb juttatások levágásával lehet, hanem úgy is, hogy ha egy olyan kritikus piac, mint az energiaellátás viszonyait érintő döntéseket idejében hozzozzák.

Példás közösségi összefogás

Szerdán este került sor a Magyarország Ifjúsági Fővárosa 2026 címért vívott televíziós vetélkedő döntőjére, amit sok marosvásárhelyi is lélegzet-visszafojtva követett, hiszen városunk is versenyben volt. A finálét végül a Gyergyószentmiklós–Cegléd várospáros nyerte, a Marosvásárhely–Kecskemét páros azonban második helyezést ért el, és elnyerte a Magyarország Ifjúsági Fővárosa 2027-ben rangos címet, valamint az ezzel járó 100-100 millió forintos támogatást, ami közel félszáz, fiataloknak szóló rendezvény megszervezését teszi lehetővé.

Menyhárt Borbála

A Magyarország Ifjúsági Fővárosa 2026 versenyt azzal a céllal hirdette meg a Kulturális és Innovációs Minisztérium, hogy minél több várost ösztönözzenek arra, hogy valóban fiatalbarát környezetté váljanak.

A felhívás nyomán több székelyföldi város és testvértelepüléseik közösen pályáztak a Magyarország Ifjúsági Fővárosa 2026 címre, a szerda esti döntőbe a Marosvásárhely–Kecskemét, Csíkszereda–Gödöllő, Székelyudvarhely–Debrecen, illetve közönségzavazás révén a Gyergyószentmiklós–Cegléd páros is bekerült. A vetélkedő során a várospárok kreatív és látványos feladatokban mérhették össze a fiatalok támogatására és közösségi programok szervezésére vonatkozó ötleteiket.

A színvonalas döntő végén, amit az M2 csatorna élőben közvetített, a Gyergyószentmiklós–Cegléd várospáros lett a győztes, ők nyerték el a Magyarország Ifjúsági Fővárosa 2026 címet, illetve az ezzel járó 100–100 millió forintos fődíjat. Marosvásárhely–Kecskemét párosa a második helyen végzett, így a zsűri döntése értelmében ők birtokolják a Magyarország Ifjúsági Fővárosa címet 2027-ben. Nyereményük szintén 100–100 millió forint. A harmadik helyezettek – holtversenyben Székelyudvarhely–Debrecen és Csíkszereda–Gödöllő – sem távoztak üres kézzel, városonként húszmillió forintot nyertek ifjúsági programokra.

A Maros Megyei Ifjúsági Egyeztető Tanács (MIET) elnöke, *Labancz Dávid*, a marosvásárhelyi csapat tagja a Népszavazás érdeklődésére elmondta, kiváló han-

gulatban zajlott a vetélkedő, már az óriási érzelmi löketet adott számukra, hogy bejutottak a döntőbe. A Marosvásárhely–Kecskemét döntős csapatot egy lelkes, húszfős szurkolótábor is elkísérte, a helyszínen szorított nekik többek között Soós Zoltán, a város polgármestere, Bölöni László labdarúgó-legenda, Tamási Zsolt, a Marosvásárhelyi Római Katolikus Líceum igazgatója, valamint Pál Attila, a Marosvásárhelyi Nemzeti Színház igazgatója is – sorolta Labancz Dávid.

Mint mondta, jó érzés volt számukra megtapasztalni, hogy a hír hatására, hogy Marosvásárhely is benevezett, és a döntőbe is jutott a rangos vetélkedőn, megmozdult a város, mi több, a megye lakossága, és olyan mértékű összefogást tapasztaltak már az elődöntőben, majd a döntőben, amire ritkán van példa.

– Rengetegen támogattak szavazataikkal, amiért nagyon hálásak vagyunk! A Magyarország Ifjúsági Fővárosa 2027 cím egy rangos elismerés a városnak, amire büszkék lehetünk, de egyben egy példás közösségi összefogás eredménye – hangsúlyozta.

Érdeklődésünkre, hogy mire fordítják a címmel járó nyereményösszeget, Labancz Dávid elmondta, a pályázatba a marosvásárhelyi csapat a kecskeméti testvérvárossal együtt több mint ötven, fiatalokat célzó programtervet foglalt bele, egyrészt olyan programok megvalósítását szeretnék ebből az összegből finanszírozni, amelyeket a kecskemétiakkal közösen tudnak szervezni, másrészt pedig csapatépítő hétvége, sportvetélkedők, ifjúsági képzések, kisebb fesztiválok is szerepelnek a terveik között.

A rákbetegséggel nem kellene magányosan küzdeni A művészet gyógyító ereje

Fotó: AOB Marosvásárhely

Hogyan gyógyítja a művészet a lelket? címmel második alkalommal szerveztek festészeti kiállítást a rákbetegségből gyógyultak vagy azzal küzdők egyesületének tagjai december 8-án a marosvásárhelyi orvosi és gyógyszerészeti egyetem szenátusi termében.

Szer Pálosy Piroska

A művészet lelket gyógyító erejéről beszélt *Adela Boila*, a marosvásárhelyi egyesület társalapítója. A betegeket ábrázoló tematikus portrék hátlapján olvasható volt röviden az élettörténetük: a diagnózis, a beteg által bejárt út, a gyógyulás folyamata. A kolozsvári székhelyű Jó Emberek Egyesületének (AOB) marosvásárhelyi fiókja a rákbetegség okozta fizikai és lelki sérüléseket idéző festmények révén emlékeztetést nyújtott a jelenlévőknek. Ez egy olyan pillanat volt, amelyben a közösségi összetartozás, az erő és a gyógyulás volt a főszereplő, amikor

a betegek helyett egyértelműen kimondták, hogy senkinek sem kell(ene) egyedül átélnie a rákbetegséget. A terem zsúfolásig telt olyan emberekkel, akik azért érkeztek, hogy jelenlétükkel is erőt, támogatást nyújtsanak a mindennapok küzdelmeiben, akik számára egyértelmű, hogy a sebek mögött történetek, lélek és élet rejlik. A betegek és a gyógyultak nyilvánítottak őszintén beszéltek a rákkezelés utáni életről. Jelenlétükkel az egyetem és a megyei kórház vezetősége, professzorok, onkológusok, pszichológusok is erőt és reményt öntöttek a rákbetegség árnyékában élőbe. Jelen volt *Alina Nistor*, az Asociația Oamenii Buni/Jó

Emberek Egyesületének elnöke, aki egy olyan ház projektjéről beszélt, amely más településekről érkező, Kolozsváron onkológiai kezelés alatt álló rákos betegeket fogadna be.

A legmeghatóbb pillanat az volt, amikor *Ghira Claudia* bemutatta a marosvásárhelyi fiókszervezet ez évi legfontosabb eseményeit, és az idén a közösséghez csatlakozók mindannyian előre léptek. Könnyek között, a közönség tapsviharában, a törekénység és erő keverékében, amelyet csak azok tudnak magukban hordozni, akik a tűzön mentek keresztül. Jó volt újra együtt lenni, éreztük, hogy támogatjuk egymást, mintha egy láthatatlan szál tartana össze bennünket, ami a közösség, a művészet, a jó emberek ereje – tájékoztatott *Daróczi Ernő*, a marosvásárhelyi egyesület tagja.

Az első lépés a legfontosabb.

REGISZTRÁLJ
A MAGYARORSZÁGI VÁLASZTÁSOKRA!

regisztracio.ro

990. szám

SZERKESZTI: BENEDEK ISTVÁN

A saját ország nélküli legnagyobb kisebbség

Az indoiráni és indoeurópai törzsektől származó kurdok a Közel-Kelet ősi népét alkotják, elődeik több mint négyezer éve érkeztek letelepedési helyeikre. Az iszlám vallásra a hetedik században tértek át, többnyire szunniták, de megtartották etnikai és nyelvi sajátosságait. Körükben igen jelentős az alevik, a sííta misztikus muszlimok közössége is.

Dr. Ábrám Zoltán

A kurd a világ legnagyobb etnikuma, amelynek nincs saját országa, bár az első világháború vége óta független állam létrehozására törekednek. Miután a gyarmattartó országok felosztották a Közel-Keletet, négy szomszédos országhoz kerültek. Létszámukat nehéz megbecsülni az elenük folytatott asszimilációs politika miatt, ezért nagyobb léptékben 30–45 millió közé tehető a kurd népesség száma. Törökországban mintegy 20 millióan élnek, további 20 millióan pedig Szíria és Irak északi részén, valamint Iránban és Ázsia más területein, jelentős számban a diaszpórában is. Az elképzelt Kurdisztán Nyugat-Ázsia hegyvidéki területeit foglalná magába. Sokatmondó a szólás, miszerint „a kurdoknak nincsenek barátai, csak a hegyek”. Mivel a kurdok mindig erős hatalmak konfliktuszónája mentén éltek, ezért egyedi kultúrájuk és nyelvük ellenére soha nem tudtak saját államot alapítani, de az arab és a török nacionalizmus nyomulása ellenére a legutóbbi időkig megőrizték identitásukat.

Bár az első világháborút lezáró, a vesztes Törökországra vonatkozó kezdeti békeszerződés nemzetközileg elismerte a kurd népnek a függetlenséghez, önálló államalakításhoz való jogát, Törökországban a kurd nemzeti mozgalmat teljesen leverték, és azóta erőszakos asszimilációs politikát folytatnak. Török politikai körökben 1935-ben a kurdok likvidálásának a terve is megfogant, de végül lemondtak róla. A kurd és Kurdisztán szavakat végleg kitörölték az iskolai tankönyvekből és a földrajzi térképekről, betiltották a kurd nyelv használatát és a kurd névadást, bezárták a kurd iskolákat.

A kurdok ez ellen az asszimilációs politika ellen rengeteg felkelést robbantottak ki, évtizedek óta elkecseregett harcot vívnak függetlenségük elismeréséért. A terrorszervezetnek nyilvánított Kurdisztáni

Munkáspárt (PKK) szakadárjai 1984 óta kisebb-nagyobb intenzitással fegyveres felkelést folytatnak Törökország keleti és délkeleti régiójában az egyenjogúság és a függetlenség elérése érdekében. Mivel a kurd törekvések a török állam integritását fenyegetik, a katonai jelenlét, a közúti ellenőrzés, a páncélozott kocsik felbukkanása mindennapi gyakorlat a keleti országrészben.

A kurdok egyedül Irakban kaptak autonómiát a nemrég lezajlott

Kurd jövő

függetlenségi népszavazás eredményeképpen, miután – több tízezer kurd lemészárlásán túl – sikertelennek bizonyult a kormány igyekezete a kurd lakosság beolvasztására azáltal, hogy a hagyományos kurd területekre arab törzseket telepített. Önálló parlamenttel, kormánnyal és hadsereggel rendelkeznek. Az iraki Kurdisztán önállósodása azonban jelentős ellenreakciókat váltott ki a jelentős kurd kisebbségekkel rendelkező országokból, mivel azok attól tartanak, hogy ez felélénkíti az országaikban élő kurd kisebbség függetlenedési törekvéseit. Amúgy sem Iránban, sem Szíriában nem rózsás a kurdok helyzete, ahol megvonták tőlük az állampolgárságukat, és nem ismerik el a kurd nyelv létjogosultságát.

A Közel-Keleten egyedül Izrael támogatja egy önálló kurd állam létrejöttét. Az Amerikai Egyesült Államok kettős politikát folytat, mivel érdeke azt diktálja, hogy egyszerre legyen jóban török NATO-szövetségeseivel, másfelől pedig támogassa az Iszlám Állam elleni harcban megbízható szíriai partnereket megismert kurd milíciákat.

Az etnikai és vallási kisebbségekkel szembeni magatartása ma is erősen bíralt problémája az amúgy eredményesen politizáló Törökországnak. Az emberi jogokkal, különösen a kurd kérdéssel foglalkozó szervezetek az országon belül erős nyomással szembesülnek. Nemhiába, hiszen az emberi jogok biztosításának még a látszata sem adott. Az oktatás kizárólagosan törökül zajlik mindenhol, a kurd nyelv nem használt az általuk többségben lakott települések közigazgatásában, a kétnyelvűség teljesen ismeretlen fogalom. A kurd kisebbség kulturális jogai teljes mértékben korlátozottak. Manapság is hatalmas nyomás nehezedik az esetlegesen megtűrt és állami befolyás alatt tartott kurd médiára, kulturális és nyelvi intézményekre. A diszkrimináció mindennapi gyakorlat, a kurdok nehezebben kapnak bizonyos beosztásokat; közalkalmazotti és katonatiszti tisztségeket nem viselhetnek.

A török demokrácia úgy működik, hogy a többség megválasztja a kurd nemzetiségű polgármestert, majd nem sokkal utána – valamilyen indokot találva – az államhatalom leváltja őt, és a számára megfelelőbb személyre cseréli fel. De amúgy a kurdok is igyekeznek borsot törni a török hatóság orra alá, amikor többnyire terrorizmusra hivatkozva bezárják, jogilag semmissé nyilvánítják a kurd pártot, amely rögvést nevet változtat az újabb megszüntetésig. Ez a folyamat eddig már tizenegyszer lejátszódott. Nem csoda hát, ha a kurd fiatalok könnyen radikalizálódtak, és a 2013-as békefolyamatot megelőző évtizedekben bizony fegyveres ellenállást is tanúsítottak.

Különösen az Ararat-közei falvakban folytak súlyos harcok; szétlőtt házak tucatjai és a szokásoshoz képest többszörös rendőri-katonai jelenlét utal ma is minderre. Bár a kurdok önállóságuk elérésének célja terén hajthatatlanok, azért még a közösségeiken belül is egyesek számára a kisebbséget eredményesebb elárulni, mint megvédeni. Tanácsosabb hallgatni, mint beszélni. Dehát a történelem, kivétel nélkül, nemcsak a hősököről, hanem „eredményei” alapján az árulókról is szól.

A török, balkáni politikára jellemző kettősség jegyében a kilencvenes évektől kezdve az államhatalom igyekszik hangsúlyt fektetni a női egyenjogúságra. Pró-

Páncélautók között

bál az európai jogvédők számára megfelelni, miközben a kisebbségeik iránti viszonyulás teljes mértékben az európai demokrácia gyakorlatán kívüli. A kurd nép jövőjére, megmaradására nézve kedvező népesedési mutatóik biztatóul szolgálnak, miközben – a világ haladásával megkerülhetetlenül – a fiatalok körében kiterjedt szekularizáció egy kedvezőtlenebb jövőképet vetít előre. A török hatóságok törekvései sem bíznak mindent a véletlenre.

A beolvasztásukat gerjesztő politikai lépésként a kilencvenes években négy-ötmillió kurdot eltelepítettek szülőföldjükéről Törökország különböző vidékeire. Elsősorban nagyobb városokba, ahol sokkal nehezebb megőrizni az identitást. Ezt a kitelepítési folyamatot sehol sem találjuk leírva (még), hiszen a diktatórikus államban a tudománynak is alá kell vetnie magát a politikának. De egyre több tanulmány jelenik meg a kurdok külföldi elvándorlásáról, szocializációjáról, hiszen a becslések szerint ötmillió kurd élhet egykori anyaországa, Törökország határain kívül. Főleg Németországban, Franciaországban, Kanadában. Nem is gondolnánk, hogy amikor külföldön dolgozó török vendégmunkásokról beszélünk, például a Németországban élő mintegy hatmillió török közösségről, teljes mértékben helytelen a hozzáállásunk. Hiszen a hatmillió török állampolgár közül hozzávetőlegesen kétmillió kurd nemzetiségű. Márpedig a kilencvenes években a Magyarországon dolgozó erdélyi magyar sem vette jó néven, ha románként emlegették...

A külföldön élő kurdok, sokan fiatalok, nagyrészt politikai okokból menekültek, nemigen mennek, mehetnek már haza. Identitásuk szabad megélése, a közösségük jogai mellett kiállásuk nem támogató tényező a hazamenetelre nézve. A migrációból adódó veszteségek ellenére a jövő mégiscsak reménységgel kecsegtet, hiszen a kurdok népesedési mutatói kedvezőbbek a törököknél. A nagycsalád megszokott gyakorlat. Ott-tartózkodásom során olyan személlyel is beszélgettem, akinek húsz testvére volt, igaz, édesapja – nem egyszerre „birtokolt” – több feleségétől.

A 2013-as enyhülést, békülést követően létrejöhett egy, az állam által elfogadott kurd intézmény (an-

golul Living Language Institute, magyar fordítása Élő Nyelv Intézet), miután korábban a még létező két kurd iskolát megszüntették. Egyetlen állami tévécsatornájuk van, felső irányítással, mivel kizárólagosan a kormány tarthat fenn kisebbségi (kurd) televíziócsatornát, ahol nyilvánvalóan saját érdekei szerint mutatja be a kurd kérdést. Bár törvénytelen, azért léteznek megtűrt regionális tévéadók, amelyek megfelelő önszabályozással, mindennemű politikai állásfoglalást kerülve a kurd kultúra közvetítői. A nem kormányzati szervezetek működése is tiltott, a kurd nyelvet pedig hivatalosan sehol sem szabad használni. A kétnyelvűségnek még a csírája is teljesen ismeretlen fogalom, az utcanévek mindenhol egynyelvűek. De azért a kurd nyelvhasználat elterjedt a közösségekben. A kívülálló persze nem észleli, hogy mikor beszélnek törökül és mikor kurd nyelven. Azt sem, ha – városon aligha, vidéken viszont elég gyakran – az imám nem törökül, hanem kurdul idézi meg Allah nagyságát.

Egy rövid utazás nyomán nem lehetséges átfogó véleményt mondani az országról, emberekről. Főleg akkor, ha a kommunikáció nehézségekbe ütközik. A kétnyelvű kurdok nem beszélnek angolul, legfeljebb diplomás képviselőik némelyike. A kívülálló azt sem tudja,

Szétlőtt épület

mikor beszélnek anyanyelvükön, mikor az – általuk éppúgy ismert – állam nyelvén. Ráadásul a kényes kérdések feltevéséhez megfelelő közeget kell találni, és gyakran nehéz különbséget tenni az őszinte, vagy a fenntartásokkal teli válaszok között. Sokszor a kérdés meg sem fogalmazódhat, vagy másképpen tevődhet fel. A nehézségeik ellenére bizakodók, életszerető, beszédesek. Közösségeikben bizonyára fokozottabbak a megélhetési gondok, a szabadságjogaik beszűkítése miatti frusztráció, vagy akár zavaró lehet a megosztottság, a mindenhol fellelhető korrupció. Mégis vidámak, bármikor táncra perdülnek. Ilyenkor fel sem tűnik, hogy kurdnak lenni nem könnyű.

A szerző és török-kurd vendéglátói

A természet kalendáriuma (DCXCIX.)

Kiss Székely Zoltán

*El kell jutni. Meddig is ma?
Szán gyakán lóg a tarisnya.
Kenyér nincs már, csak a hagyma.
Egy kevés só meg a bicska.*

*Míg az út tart, ennyi marad.
És egy kevés fagyott vackor.
Felenged a hónom alatt.
Majd megeszem vacsorakor.*

*Meddig is ma? Döcög a szán.
Farkasnyomok porka havon.
Suttogva szól hozzám a csend,
Ködkövezett ködutamon.*

*El kell érjem ma is azt a
Tervembe vett mérföldkövet.
Úgy is, ha dombbá halmozta
Elől a tél a ködöket.*

*Amim eddig volt, leraktam.
Nincs mit elrabolni tőlem.
Amivel gazdag maradtam.
Azért én kell magam öljem.*

*Porka havon farkasnyomok.
Elhasznált évek a szánon.
Bátor vagyok és oly konok,
Mint a ráncok az orcámon.*

*Magam vén útonállója:
„Minden kincsed, vagy az élet!”
Követelem, s bár más volna:
Ez a rabló – nem kímélhet.*

*Azt is látja – még sem kímél –
A messzeség homályba fúl,
S csak az út lesz végül a cél,
Mire a nap lealkonyul.*

*De elérni! Meddig is ma?
Ahol az a mérföldkő áll.
Van, ki még bicskám kinyissa,
Ha utamba farkas talál.*

*Ott a könnyeztető hagyma
Tarisnyámban, s ott a só is.
Ha egyik megzokogtatna,
Mellette a biztató is.*

*Kincsem adom az étellel.
De a vackor, az még megvan.
Azt majd velem földelik el.
Vak, megfagyott alkonyatban.*

Horváth István az **Utunk**ban 1976-ban megjelent **El kell jutni!** című versét ma az útbá igazítom. Biztatás: fagyott vackor kincsem megosztására. Lássuk hát vackorainkat. Luca nappal indítunk. Szent Lucának híres napja, A napot rövidre szabja. Ha Luca sárban jár, A karácsony hóban áll.

Lúcia ókeresztény vértanú a népi hiedelemvilág jeles alakja. Lúcia különleges attribútuma az égő olajmécs és a két szemet virágzó leveles ágacska. A latin lux nemcsak

fényt jelent, de valakinek a *szeme világát, a szeme fényét* is.

Luca napján született 1888-ban **Obermayer Ernő** mezőgazdász. 1910-ben kezdte vizsgálatait a paprikával. Először Kalocsán, majd Szegeden nemesített fűszer- és szárazságtűrő étekpaprika fajtákat. A jelenleg termesztett csípős fajták 80%-a az ő kísérleteinek eredménye.

December 14. már a harmadik adventi gyertya meggyújtásának az ideje idén.

14-ét 2001-től a **hűség napjaként** is ismerjük. 1921-ben e napon a Sopronban megtartott népszavazáson a lakosság a Magyarországhoz tartozás mellett döntött. Szerencsés Sopron. Hasonló szavazásra Erdélyben sehol nem került sor...

December 14-én, 1849-ben született **Darvadi Mór** matematika–fizika szakos tanár, író, műfordító. 1872-től tanár Pécssett, Déván, Aradon. Ő fordította **H. Beecher-Stowe Tamás bátya kunyhója** című regényét. Itt most a végtelenül szerény szerző 1888-ban Déván megjelent **Üstökösök és meteorok** című könyvéből idézek:

„E művecske túlnyomólag nagyobb részében **Valentiner** karlsruhei csillagász »**Die Kometen und Meteore inallgemein fasslicher form dargestellt**« című népszerű, de igen alapos és megbízható iratának átdolgozása, helyenként fordítása. Hozzátoldottam azonban történeti bevezetést, több önálló fejezetet (...) Mindenütt idéztem a forrásművek cízeit. Kiterjeszkedtem a legújabb mozzanatokra is, melyek Valentinernek 1884-ben kiadott könyvében természetesen nem lehetnek említve. (...) különös gonddal és szeretettel vontam előadásom körébe a hazai viszonyokat és szakbavágó irodalmunkat, mely igen zsenge ugyan, de épen ezen a téren néhány igen tisztelni való névvel büszkélkedik.”

A decemberi tiszta égen sorra kigyúló csilagok alatt bandukolva arra gondolok, hogy amilyen szomorkás Horváth István verse, éppoly hévvel indítja **Táncos lovakkal** című versét 1883. december 14-én született **Tompa László**:

*Táncos lovakkal, nagyvidáman,
Hasíts, hasíts a hóba: szánam.
Mi hátul van – ne bánd, ne bánd!
Röptöd, mely fürgén hajít előre,
Völgyből kaptatva dombtetőre,
Engem is újult kedvbe ránt.*

*Sok apró csengőd riadalma
A tél derűjét fölzsivajgja,
S az, mint a nyúl fut szerteszét.
Hol eddig ősz és gyász komorlott,
Ma hó cicomáz völgyet, ormot.
Sehol sár, semmi szürkeség.*

*Bár a hóhullás halk zenéje
Zizegve mindig így kísérne,
Csak hóba merülne szemem.
Nő, nincsen-pénz, s több ősi kétség
Helyett csupán e friss fehérség
Tükrözne békélt lelkemen.*

*Sík utak haván, könnyű, sík szán,
Csak röpíts, röpíts tova tisztán,*

Örökzöldre, szálfenyőkre hull a hó a Hargitán

*Míg fehér, fehér minden út.
Így csupa fehér domb, fehér fa
Közt csengőzünk be majd a célba,
Hol minden más cél egybefut.*

*Hol végül is csak meg kell állni:
Egy öreg udvar eperfái
Havas holdfényben lengenek,
S bekopogván az ősi házba,
A tréfás, agg halál pipázva
Vár, s megölelget engemet.*

No lám, milyen becsapós idő s versvég ez. Végül is mit válasszak: a fagyott vackort vagy a tréfás pipázó halált?

Maradok a vackornál. Az átfagyott s kiengetett vackor már édes, elveszti fanyarságát. Ezt a cseppnyi ízt kínálom neked, kedves nyomkövető társam.

Térjünk be kissé az ókori Rómába is! December közepe táján kezdődött a latiumi földművesek ősi istenének, **Saturnusnak** az ünnepi hete. Minthogy decemberre minden jelentősebb paraszti munka befejeződött, a falusi nép méltóképpen köszönthette égi gazdáját. A **Saturnalia** eredetileg falusi ünnepségsorozat volt, s több elkülöníthető ünnepből állott. Az ősi falusi ünnepek közé tartoztak a **Feriae Sementivae** („**Vetési ünnepek**”), a **Consualia** (a vetés befejezését követően Consus isten tiszteletére tartott lóversenyek december 11-én vagy 15-én), a **Larentalia** (**Acca Larentiának, Romulus és Remus** nevelőanyjának, egyben a mezők istennőjének általában december 23-án tartott emlékünnepe), a **Paganalia** („**Települési ünnep**” – a latin paganus „falusit”, „pogányt” jelent). **Varro** szerint az ünnep onnét kapta a nevét, hogy azt minden faluközösség (latin pagus) külön, a saját földjén ülte meg.

Álljunk meg egy pillanatra 1802-ben. December 15-én született az abszolút geometria megalkotója, **Bolyai János**. Bántó, hogy utóbbi időben a **magyar tudomány napján** nem mindenhol emlékeznek meg a temesvári levélről, holott eredetileg 1996-ban a **Magyar Tudósok Világtalálkozóján** született döntés indoklásában nemcsak az 1824-es **Széchenyi**-féle felajánlás szerepelt, de az 1823-ban e napon keltezett levél is. – **Semmi**ből egy új, más világot teremtettem...

Ezen a tájon a hó még nem fedte el az idei nagy erdőirtások nyomát. Kiirtott növényi lét. Memento mori. Figyelmeztetett már erre az 1884. december 15-én Csíkszentgyörgyön született **Márton Ferenc** festőművész is. Még az első világégés előtt, 1913-ban képbe (láz)álmodta az **Erdőirtás Csíksországban**-t. Az erdőirtók vadsága átsugárzik a képen. Alig egy évre rá e vadság költözött a csataterekre. A festő az első világégés idején frontkatonaként szolgált, hadi festőként rajzokban tudósított. A háborút rajzok és pasztellek sokaságában örökítette meg: mintegy háromezer rajzot és képet készített a harctereken, amelyeken fel-felsejlik a béke utáni vágy.

*Mindannyiunknak örömet szerez a minket körülvevő természet szépsége – veszem kölcsön a gondolatot **Jane Goodall**tól –, ha ké-*

pesek vagyunk meglátni. Még a nagyvárosok forgalmas utcáin is megesik, hogy apró növénykék törnek elő merészen az útburkolat repedéseiből. Álljunk meg egy pillanatra, vegyük szemügyre, és csodáljuk meg „el-szántságát”, élni akarását. És adjunk hálát, hogy egy ilyen csodálatos, lenyűgöző és varázslatos világban élünk – a növények világában.

December 16. nemcsak **Kodály Zoltán** (1882) és **Kós Károly** (1883) születése napja, de ekkor látta meg a napvilágot Pipén 1887-ben **Gyulai Zoltán** fizikus is. Felsőfokú tanulmányait a kolozsvári **Ferenc József Tudományegyetemen** végezte, ezt követően **Tangl Károly** tanársegédje lett. Az I. világháborúban katona volt, 1915-ben orosz hadifogságba esett, ahonnan csak 1922-ben került haza. Ezután doktorált Szegeden, majd 1924-ig a szegedi egyetem, 1940–1947 között a kolozsvári tudományegyetem tanára volt. Ekkor sok más egyetemi tanártársával együtt el kellett hagyja szülőföldjét. 1947-től a budapesti műszaki egyetem kísérleti fizika tanszékének vezetője lett. Az 1920-as években magyarázatot talált az azóta **Gyulai–Hartly-effektus** néven ismert s a kristályhibák kimutatására vonatkozó jelenségre. Főleg kristálynövekedéssel s filozófiai kérdésekkel foglalkozott.

Különös sors. Mint ahogy a **Hull a hó a Hargitán** című Ferenczes István-versnek is különös története van.

*Örökzöldre, szálfenyőkre
hull a hó a Hargitán,
zúzmara s dér ül a tájra,
pártában a jégvirág.*

*Pipacsoknak téli párja,
jégből szakad rózsaaág,
fehér, fehér, fehér virág,
fölötted most varjú száll.*

*Csönd van, csönd van, hófehér csönd,
mintha Holdból hullana,
lebegve száll le a Tejút
milliomnyi csillaga –*

Eme három versszaka 1989-ben jelent meg Budapesten, a **Népszavában**.

A második és harmadik versszak közé ékelődő sorok először a **Hargita Kalendárium**ban jelentek meg 1990-ben.

*Csodaszarvas szemöldökén,
agancs ágon gyúlsz te ki,
benned égne fagyos lánggal
szelíd őzek gyöngyei...*

A csodaszarvassal mi búja-baja volt 1990 előtt a cenzornak?...

S még nincs vége a történetnek. Az ötödik versszak már 1991-ben tette teljessé a verset a budapesti **Új Magyarország** hasábjain.

*Mintha valakinek fájna
száz hiány, jaj de tisztán,
de árván szakad a hó,
jaj, hogy hull a Hargitán...*

Bizony jó lenne egy kiadós Luca-napi békés havazás. S ha átmentődne a havas táj karácsonyra – téli álom.

Maradok kiváló tisztelettel.
Kelt 2025-ben, Luca-nap előtt.

Márton Ferenc – Erdőirtás Csíksországban, 1913

A mai karácsony belső fénye

A meghittség nyomában

Karácsony ma már egyszerre csend és lüktetés, meghittség és rohanás. A fények minden ablakban ott ragyognak, mégis mintha mindannyian ugyanazt a kérdést hordoznánk: mitől lesz valódi ez az ünnep? A találkozások pillanatai sokszor ritkák, de annál értékesebbek. Ebben a különös kettősségben keressük újra és újra a karácsony lényegét, azt a csendes örömet, amely megérinti a szívet, és emlékeztet arra, hogy a fény nem a díszekben, hanem egymásban gyűl ki. Kérdéseinkre Veress László (fotón) teológus, református lelkész válaszol.

Nagy-Bodó Tibor

– *Tiszteletes úr, milyen lett a mai karácsony lelke? Kezdjük ezzel a kérdéssel a beszélgetésünket.*

– Karácsony lelke, lényege a szeretet, a béke, a közösség, az összetartozás. De ez nem emberi erőfeszítés eredményeként valósul meg. Ha csak a magunk erejét, szívét adjuk bele, a karácsonyunk olyan lesz, mint a szívünk: ideges és feszült. Karácsony nem azért van, mert mi akarjuk, hanem azért, mert Isten emberré lett, mert a szeretet a földre született.

Az az érzésem azonban, hogy a karácsony lelke, a karácsony szíve sok ember számára valahol elveszett. Milliók ünneplik a karácsonyt úgy, hogy fogalmuk sincs, mit és miért ünnepelnek egyáltalán. Egyre többen vannak olyanok is, akiknek már a régi, így-úgy őrzött szokások sem kellenek. Új szokások vannak kialakulóban.

„....Istennek legyen hála, vannak még igazi őrzők...”

Éppen a közelmúltban jelent meg megyei napilapunkban egy interjú egy helyi utazási iroda vezetőjével, aki elmondta, hogy évről évre ugrásszerűen nő azok száma, akik a karácsonyi-szilveszteri időszakot valahol egy távoli egzotikus vidéken töltik. Persze, ott is van csillogó-villogó fenyőfa, vagy valami fenyőfautánzat; van „dzingle bells”, és van „lászt kriszmósz” is, de már csak mint valami ravasz marketingfogás.

Társadalmunk egyre inkább hasonlít ahhoz a múlt század hatvanas éveiben felfedezett, elszigetelten élő afrikai törzshöz, amely anélkül, hogy tudta volna, egy több ezer éves ősi egyiptomi vallás rítusait őrizte és gyakorolta. Fogalmuk sem volt, hogy mit jelentenek a szavak és a mozdulatok, csak átadták őket nemzedékről nemzedékre.

De Istennek legyen hála, vannak még igazi őrzők, akik nem szégyellik újra és újra belesugározni a világba: a karácsonyt azért ünnepeljük, mert megszületett a Megváltó. És biztos vagyok benne, hogy mindig is lesznek, akik tudni fogják, hogy mi a karácsony igazi lényege.

– *A karácsony a csend ünnepe maradt, vagy inkább a rohanásé?*

– Ne szépítsük: a karácsony és a karácsonyt megelőző időszak inkább a rohanásé, mintsem a csendé és nyugalomé. Látjuk, mi folyik itt a mi városunkban is. Rohan, rohan a sok-sok ember. Akik mást is átélték, azokban sokszor ébred nosztalgia a régi, békés, csendes karácsonyok iránt. Amilyennek azt réges-rég, gyermekkorukban élték meg.

De vajon nem inkább az emlékeink széplűnek meg csupán? A mai rohanás gyökerei már évtizedekkel korábban ott voltak a karácsonyt megelőző időszakban. A múlt rendszerben a karácsony nem volt ünnepnap, a szüleim karácsony estéjén és december 31-én is dol-

goztak. Az ’50-es, ’60-as és ’70-es években is volt elég lótás-futás.

Erről tanúskodik sok-sok igehirdetés abból az időből, ami éppen ezt a rohanást kárhoztatja. Még többet mondok: közismert karácsonyi versében, Ady Endre már 1898 karácsonyán a régi, szép, békés, szeretetteljes karácsonyokat siratta. Sőt! Az a bizonyos első karácsony sem volt egy békés ünnepnap, hanem egy nagyon is forgalmas hétköznapi volt.

„....ez a világ szorult rá leginkább a megváltásra...”

Tele volt a világ feszültséggel: a római császár népszámlálást rendelt el, így hatalmas embertömegek kényszerültek elindulni otthonról, hogy a származásuk szerinti helyen nyilvántartásba vegyék őket. Szörnyű próbatétel és megaláztatás volt ez számos ember, különösen az idősök és nők számára. Harag és gyűlölet vibrált a levegőben. A tehetetlen dühtől ökölbe szorultak a férfikezek. Ennek aztán rendszerint a legkevésbé hibásak itták meg a levét: asszonyok, feleségek és gyerekek. A keresztutaknál és városokban római katonák ellenőrizték az arra jövő-menő embereket: a zelőtákat, a kor retteggett terroristáit próbálták kiszűrni az egymás sarkára taposó, hömpölygő sokaságból. És amikor végre elérkezett az este, igen sokan lehettek, akik mérgeket és keserűséget nagy mennyiségű alkoholba fojtották.

Persze, voltak akkor is olyanok, akik éppen ebből a nyüzsgésből szereztek hasznót. A vendégfogadók tulajdonosai számára bombázóletet jelentett a sok szálláskereső. Áron felül adhatták ki szobáikat, és elkeltek még a lapos házfedelek is. Az utcai árusok se panaszkodhattak: csecsebecsék és emléktárgyak ezreit adhatták el a kényszerű turistáknak. Ebben a világba született bele Jézus. Azért pontosan ebbe a világba, mert ez a világ szorult rá leginkább a megváltásra. És ha valaki érdekes párhuzamokat vél felfedezni az akkori világ és a mai között, az azt is érezheti, hogy ez a mai világ is megváltásra sóvárog, és Megváltóra van szüksége.

Ebben a világba jön, ahol a harag, a feszültség, a keserűség, az indulat uralkodik. Ebben a világba jön, ahol számos európai nagyvárosban a hagyományos karácsonyi vásárokat csak szigorú biztonsági intézkedések mellett lehet megtartani, ahol hatalmas, ajándéknak álcázott betonblokkokkal kell elejét venni az esetleges terrortámadásoknak. Jézus nem azért jön, hogy néhány negédes hangulatú órácskát szerezzen nekünk, hanem azért, hogy jelen legyen a mi világunkban, a mi mindennapjainkban. Hogy általa éljünk.

– *Mire vágyik ma igazán az ember karácsonykor: csendre, találkozáásra, vagy csak egy kis megkönnyebbülésre?*

– Tudatosan nem mondtam az imént, hogy „mindenki” rohan, mert ez túlzás lenne, még akkor is,

ha valóban úgy tűnik, hogy mindenki az utakon, az utcákon van. Nem rohan éppen mindenki: vannak még, akik valóban csendben ünnepelnek. Fájóbb azonban, hogy sok-sok ember van ilyenkor egyedül, aki nem megy sehova. Templomba sem. És sokan vannak, akikhez nem is érkezik senki, egyedül töltik a karácsonyt.

De akárhogyan is telnek ezek napok, nagy-nagy vágyakozás, sóvárgás van az emberi szívekben. Sok mindenre vágyunk: egy kis kapcsolódásra. Arra, hogy találkozzunk szereteteinkkel, rég nem látott családtagokkal. Van, aki

semmi másra nem vágyik, csak arra, hogy nyugalma legyen.

Röviden: mindenki valami másra vágyik a hétköznapi örökléshez képest. Valójában Istenre vágyódik az ember. Fel kell újra fedezni a karácsonyt! Nem kell sok ezer euróért elutazni Betlehembe, hogy a karácsony misztériumát átéljük. A karácsonyi istentisztelet, szentmise egy lélekben való utazás Betlehembe. Karácsony ott van, ott lesz, ahol időt tudunk fordítani az elcsendesedésre, a megszületett Jézusra.

Ez azt is jelenti, hogy karácsony nem dátumhoz kötött ünnep. Karácsony ott van, és akkor van, amikor egy emberi szívben megszületik a Megváltó.

– *Milyen súlya van ma az ajándéknak? Az ajándék a szeretet jele maradt, vagy inkább a teljesítmény kényszere?*

– A karácsony ünnepéhez hozzátartozik az ajándékozás. Már hetekkel az ünnepnapok előtt tömegek járkák az áruházakat, nézik a polcokat, kirakatokat és azon töprengenek, hogy mit vegyenek, mit ajándékozzanak szeretteiknek. Nem kevesen vannak olyanok sem, akik ezt a kérdést valamelyik európai nagyváros adventi vásárán teszik fel maguknak.

Vannak, akik nem mozdulnak ki otthonról, hanem a világhálót böngészve teszik fel ugyanazt a kérdést: jaj, mit vegyek? Jaj, mit adjak? Bizony az ajándékozás örömébe olykor szorongás is vegyül: vajon elég értékes? Tetszeni fog neki? Elégedett lesz? Előfordul az is, hogy versenyt csinál valaki az ajándékozásból. Egy fiatalasszony így zokogott: Hogy megalázott a férjem! Sokkal drágább ajándékot vásárolt nekem, mint amit én tudtam neki vásárolni!

„....a karácsony szíve a szeretet...”

Ennél már csak két rosszabb dolog van: az egyik, amikor rég megunt kacatunkat ajándékozunk valakinek, és elvárjuk, hogy végtelen hálát mutasson érte. És micsoda tragikomikus dolog az, amikor az ünnepek után megindul a megajándékozottak tömege a boltokba, hogy becseréljék az ajándékba kapott holmit valami olyanra, ami valóban tetszik és jó nekik. Talán egyre kevesebben tudják, de a karácsonyi ajándékozás alapja az, hogy Isten ajándékozott

meg bennünket: kivette a szívét, és beletette a betlehemi jászólbölcsőbe. Ezért mondjuk: a karácsony szíve a szeretet. A legtöbb, a legnagyobb, amit ajándékozhatunk, az maga Jézus.

– *„Elég” lehet-e egy kézzel írt üzenet, vagy a fogyasztói világ ezt már kevésnek tartja?*

– Régebben, de még nem is olyan régen, hozzátartozott a karácsonyi szokásokhoz,

hogy már jóval az ünnepnapok előtt listát készítettünk arról, hogy kinek kell, kinek illik egy-egy karácsonyi üdvözlőlapot küldeni.

Aztán mindenféle karácsonyi üdvözlőlapot válogattunk és vásároltuk; voltak, akik saját kezűleg készítették el egyedi üdvözlőlappjukat. Ezekre szép, gyöngybetűkkel néhány soros köszöntő szöveget írtunk. Mekkora öröm volt, amikor postaládánkba naponta érkeztek a szebbnél-szebb karácsonyi üdvözlések! Jó volt átélni, hogy valaki gondolt ránk! Igen, sokan lehettek, és sokan voltak akkor is, akik hiába várták a karácsonyi üdvözlőlevelet, senki nem írt nekik soha. Rowan Atkinson keserűes karácsonyi filmje egy olyan magányos embert mutat be, aki a csillogó-villogó nagyáruházban csetlik-botlik, ajándékot keres, tucatnyi karácsonyi üdvözlőlapot vásárol, otthon megírja őket, majd kilép a házból, és bedobja saját postaládájába... aztán visszatér az otthonába, és felujjong az örömtől, hogy milyen sok üdvözlőlevelet kapott.

„....ne feledkezzünk meg egymásról!...”

A kézzel írott karácsonyi üdvözlések korszaka leáldozóban van. Mára nagyon személytelenné vált a karácsonyi üdvözlőlevelek küldése. Egy-két kattintás, gombnyomás, és összes ismerősünknek egyszerre elküldhetjük ugyanazt a sablonos üzenetet, amit mi is kaptunk valakitől. Érthető, hogy megnő az értéke a kézzel írt, postán feladott üdvözlőleveleknek!

De vajon meddig lehet még ezt megtenni? Szívszorongva olvastam a minap, hogy ez év végétől Dániában az állami posta megszűnteti a fizikai levelek kézbesítését, az ország annyira digitalizálttá vált, hogy gyakorlatilag eltűnt a papíralapú levelezés. Ez nálunk is hamarosan be fog következni. Mi marad akkor? Ezúton is bátorítok mindenkit: ne feledkezzünk meg egymásról! Tegyük személyesebbé kapcsolatainkat azzal, hogy írunk egymásnak, hogy felhívjuk egymást. Egyre több a magányos ember, és a magányosság, az elszigetelődés morcossá, még inkább összeférhetetlenebbé tesz bennünket.

Innen is üzenem minden kedves olvasónak: a láthatatlan, felfoghatatlan és rejtőzködő Isten előlépett, Jézusban megszólított és megaján-

dékozott bennünket; Jézus által megszólíthatóvá vált ő maga is: ránk pedig azt bízta, hogy vegyük észre, szólítsuk meg mi egymást, és ajándékozzuk meg egymást, hogy ki ne hűljön végleg ez a Föld.

– *Mit viszünk magunkkal az ünnepből, amikor elcsendesednek a fények?*

– Ha majd az ünnepnapok elmúltával eltompulnak a fények, akkor jó esetben valami kedves emlékünknél marad, ami elkísér egy életén át. Vagy valamilyen fájó emlék marad, lelkiismeret-furdalás amiatt, hogy ismét kisiklott a kezünk közül a lényeg.

Felébred talán bennünk egy szent vágyakozás arra, hogy az esztendő többi napján is olyan szeretetben éljünk, ahogy azt három napig tettük. Mi lesz, ha elmúlik karácsony?

Erre legszívesebben egy gyermekkoromban megtanult verssel felelek: „Oly szép ünnep a karácsony! / Készülünk rá jó előre. / De ha elmúlik az ünnep, / Vajon mi marad belőle? // Finom falatok emléke, / Néhány gyorsan romló játék? / Földre-hulló túllevelek, / Elfelejtett pár ajándék? / Maradjon szívünkben Jézus! / Az az öröm, az a béke, / Amit Ő hozott magával, / S annak nem lesz soha vége!”

– *Tiszteletes úr, köszönetképpen a válaszokért: záró gondolatként fogalmazzuk meg azt, hogy karácsony tehát nem tökéletességet kér, hanem jelenlétet. Nem hibátlan ünnepi asztalt, hanem őszinte pillanatokat. Ha sikerül egyetlen napra is lassabban lélegezni, jobban figyelni egymásra, és engedni, hogy a belső fény felragyogjon, akkor megtaláltuk a mai karácsony valódi arcát – azt, amely nem a díszekben, hanem bennünk születik meg.*

– Így van. Fel kell fedoznunk újra a karácsonyt! Ha újra megtaláljuk a karácsony gyökerét, szebbek lesznek az ágai és az ágakon a gyümölcszei: a család ünnepe lesz, meg a szereteté, amely nem egy napra korlátozódik, hanem belengi majd a fekete betűs hétköznapi dolgos óráit is. Ha megtaláljuk a karácsony lényegét, akkor azt is ámulva fedezzük majd fel, hogy karácsony nem akkor van, amikor a naptár írja, hanem ott és akkor, ahol a szívekben megszületik Jézus. Így lehet nem három napig, hanem 365 napig tartó, szüntelen karácsonyunk.

FEHÉR FEKETE

Szerkeszti: Vajda Gyöngyi 1182.

Egy arab közmondást idézünk a fősorokban.		1	BECSÜLET ILYEN ÁLLAT A LŐ		A TETEJÉRE RAG, A -RÓL PÁRJA	BESZEGI!		...NÖVÉNY, FONAL LESZ BELŐLE
		A						N
		BEFAROLI ... VÁG (VÉRT VESZ)			REG ÉS ... (ARANY) IZOMBAN VAN			
2	K	ATTILA NÉV- VÁLTOZATA BÚZADARA				A TANTÁL VEGYJELE CSIGAFÉLE		
FELSZÖKÉS					FRANCIA SZIGET A SZEMÉT- DOMB URA		EZERI! CGS ENER- GIAEGYSÉG	
HÁROM (LATIN)					KÉSZ KÖNYV VÁNDORLÓ			
SZÉTTÁR								
				FÉLIG NAGY! MAGAS NÖVÉNY		SZELLEMI ALKOTÓ AZ ARGON VEGYJELE		
NÉVELŐ MAGAM			TENGERI EMLŐS AZ UTCÁRA TESZ			ÜRES GÁT! MÁSHOLLET IGAZOLÁSA		
		KINCSTÁR AZ EGYIK OLDAL					EZTI! FÉRFINÉV (JÜL. 17.)	
EZ A HAL NEM HAL				VÁJ TARTOZÁSA VAN		A MÉLYBE SZOLMIZÁ- CIÓS HANG		ORVOSI SZÉKFÜ
NEM MEGY EL					KOMOLYTÁ- LAN HUSZÁR- PARANCS			
... TEPEŠ (FEJEDELEM VOLT) FELTÉVE				FOCISOK RÚGJÁK A SZOBA ALJA				
		KUTYAFÉLE ILYEN VÉNA IS VAN				VÉGTELEN IRMA PARANCSO- LÓRA JELL.		
RÓMAI 501			RÓMAI SZANDÁL ANGYAL- RANG			TOJÁS (NÉMET) ELŐ ELLEN- TÉTE		
PÉNZBEN ADOTT ÉRTÉKE				VÁNDOR- MADÁR FELFELE MEGFELELI			RÓMAI 50 ARRAFELEI	
LISTÁT OLVAS					KORTYOLNI- VALÓ LITER (RÖV.)			
L. N. J.	Z					IDÓMÉRŐ		

A PUBLILIUS SYRUSTÓL IDÉZÜNK

című pályázat nyertesei:

Nemes Rozália,
Nyárádszereda, Szentanna u.

Kiss Tünde,
Marosvásárhely, Kárpátok sétány

A pályázati rejtvény megfejtése:
GYORSABBAN JÓ A VESZEDELEM,
HA LEBECSÜLJÜK.

Kérjük a nyerteseket, jelentkezzenek
a 0265/268-854-es telefonszámon.

Megfejtések
a december 5-i
számból:

Minirejtvények:

1. Okudzsava
2. Kropotkin

Skandi:

Ki azon jajgat, ami megesett,
a régi bajhoz újat keresett.

KOBÁK KÖNYVESBOLT

Marosvásárhely,
Győzelem tér
18. szám,
www.bookyard.ro

PÁLYÁZATI REJTVÉNY

PÁLYÁZATI
SZELVÉNY

PETRONIUSTÓL IDÉZÜNK		1	2	3	4	5	6	SZ	7	8	V
		9							10		
11	12	13	14	15		16			17		
18					19		20	21		22	
23				24	25		26	27		28	I
Y		29	30		31			32		33	
35	36			37		38		39	40		41
42			43		44		45	46		47	
49		50			51	52		53		54	55
56				57			58			59	
Z			B					Z			60

VÍZSZINTES:

1. Az idézet első része. 9. Arra a lapra jegyző. 10. Római 502. 11. Vízi állatok vadászása. 16. Kicsoda? (orosz). 17. Sárgás fanyar gyümölcs. 18. Kezdőpont. 19. Francia cégféle (röv.). 20. ... Ce Tung (kínai diktátor volt). 22. Névelő. 23. ... cső (mikroszkóp). 24. Zene papíron. 27. Hordómérték. 29. Alfa és ómega. 31. Mennyi ideje? 33. Sémi nyelv. 35. Állam Hispaniola szigetén. 38. Elek! 39. Fegyverrel tüzel. 41. A mélység felé. 12. Annyi mint (röv.). 43. Esetleg. 45. Lengyel–német határfolyó. 48. Görögország gépkocsijele. 49. Nyomkövető vadászkutya. 51. Távoli hely felé. 53. A rádium vegyjele. 54. A halak szaporodásának igéje. 56. Erika egyik becézése. 57. Zenei jelzés: halkán. 59. Az ottani fölé (nép.). 60. Páratlan inda!

FÜGGŐLEGES:

1. Dickens egyik álneve. 2. Idős (röv.). 3. Lármázó. 4. Oktalan titok! 5. Hegycsúcs. 6. Ásványi fűszer. 7. Hédi és Médi testvére. 8. Olasz pénz volt. 11. Az idézet második, befejező része. 12. Román gépkocsimárka. 13. Költői. 14. Gally. 15. Több mint elég. 17. Az egyik lábízület. 19. Ilyen bútor is van. 21. Pára! 25. Bombaszilánkok! 26. Attól kezdve! 28. Hatvan perc. 30. Az első német–római császár. 32. ... iacta est (Caesar szavai). 34. Algéria fővárosának lakója. 36. Olasz szerelem. 37. Számárbeszéd. 40. Felvigyázó. 44. Német tagadószó. 46. Vezérelt repülő tárgy. 47. Verdi operája. 50. Sétatéri ülőhely. 52. Napi újság. 55. Létezik. 57. Perui gépkocsijel. 58. Asszonynev képzője. 59. Minden rossz ellen megvéd.

L. N. J.

A pályázati rejtvényben szereplő helyes megfejtéseket december 25-ig a Népújság címe-re (Dózsa György u. 9. szám) beküldők közül két személy egy-egy könyvet nyer. A pályázati szelvényt – a pályázat címével együtt – kérjük kivágni és a borítékra ráragasztani.

Krimiszerzők

1	2	N	3	4	5	K
6			7			
8		9				R
		10	11		12	
13	14		15			16
17		18			19	
20				21		

VÍZSZINTES:

1. Krimiszerző, Herbert. 6. Továbbá. 7. Ész. 8. Rövid kézi fegyver. 10. Olaszország fővárosa. 13. Gésa! 15. Lett főváros. 17. Német folyó. 19. Sodrás. 20. A Balaton folyója. 21. Trombitahang.

FÜGGŐLEGES:

1. Téli öltözködés. 2. Csapadék. 3. Tiltószó. 4. Egyszerű, alapvető. 5. Centiméter. 9. Erek! 11. Időmérő. 12. Gyors lábú kutya. 14. Arab férfinév. 16. Mátka. 18. ... Derek (színész nő).

1	2	3	Y	4	5	M
6				7		
		8	9			
10	11		12		13	S
14		15		16		17
18			19		20	
		21				

VÍZSZINTES:

1. Magyar krimiszerző (hőse: Vörösbegy). 6. Időmérő. 7. A mélybe. 8. Hálószővő ízeltlábú. 10. Szintén. 12. Kis ház. 14. Éveink száma. 16. Verssorvégek összecsengése. 18. Tamási ... (író). 20. Paripa. 21. Erőgép.

FÜGGŐLEGES:

1. Kihalt amerikai indián törzs. 2. Francia arany. 3. Újság. 4. Befed. 5. Talp belseje! 9. Eblak. 11. Gléda. 13. Előtag: ezer. 15. Dűledék. 17. Spanyol arab. 19. Japán drámai műfaj.

L. N. J.

Hogyan is működik a közösségi média?

Algoritmus a gyakorlatban

– Amikor előkerül az algoritmus szó, akkor nagyon sokan egy szigorú kódsorra gondolnak, pedig az algoritmus nem más, mint egy viselkedést elemző program, ami arra lett kitalálva, hogy azon adatok alapján, amelyeket a felhasználókról gyűjt, olyan tartalmat kínáljon, ami az adott személy számára érdekes, ezáltal minél hosszabb ideig ott tartsa a felületen. Ez általában mindegyik platformra érvényes, legyen szó a Facebookról, Instagramról, TikTokról, YouTube-ról vagy bármi másról – mondta a 12. PontKom konferencián *Petru Barbara* tartalomgyártó, közösségimédia-specialista.

Nagy-Bodó Szilárd

A közösségi média algoritmusai tehát személyre szabottan működnek, folyamatosan elemzik a tevékenységet és az érdeklődési mintát, majd ezek alapján állítják össze és rangsorolják a számunkra megjelenő tartalmakat, hogy azok minél relevánsabbak és minél figyelemfelkeltőbbek legyenek, fogalmazott a szakember. Ezzel együtt viszont az a kérdés is felmerül, hogy mitől függ, hogy egy adott tartalom mennyire lesz felkapott. Sok tényező van, viszont hogyha csak a nagyon fontosokat emeljük ki, akkor egyrészt ott van a téma aktualitása, mondta Petru Barbara, aki példának a karácsonyi tartalmakat hozta. Elmondta, hogy ha a nyár közepén posztolunk valamilyen karácsonyi tartalmat, akkor az nyilván nem fog menni, csak hogyha nagyon vicces. Az aktualitáson túl azonban vannak más tényezők is, amelyek miatt felkapottá válhat egy

tartalom, ilyen többek között a váratlanság, a humor, illetve valami teljesen véletlenszerű dolog, amit azonban az emberek szeretnek és végignézik, ennek következtében pedig az algoritmus is dob rajta.

Az algoritmus kapcsán azonban van egy mítosz is, hogy a tartalom nagyon jó minőségű kell legyen, sokszor azonban azt lehet tapasztalni, hogy a legrosszabb minőségű tartalmak teljesítenek a legjobban. Például szinte minden esetben a pixeles (rossz felbontású) képek azok, amelyekből a legjobb memek születnek, illetve az úgynevezett trash tartalmak is hatalmas elérésre képesek, példázta a közösségimédia-specialista, aki azt is hozzátette, hogy ha egy adott posztra sokan reagálnak, akkor azt az algoritmus is elkezdi továbbterjeszteni.

Az algoritmus kapcsán Petru Barbara elmondta, hogy ez gyakorlatilag egy végtelen nagy kód. Sokat beszélünk róla, vannak jó tanácsok, vannak tényezők, amelyek-

Illusztráció

Forrás: a konferencia Facebook-oldala

től egy tartalom jobb lehet, de ezek soha nem biztosak, mondta a szakember, aki kiemelte azt is, hogy az algoritmus napról napra tanul, változik, és mire a szakemberek eljutnak oda, hogy kiismerjék, már teljesen máshol tart.

Ugyanakkor az biztosan elmondható, hogy az algoritmus működésének az alapja az, hogy adatokat gyűjt a felhasználókról, ezek az adatok pedig az idő múlá-

sával egyre részletesebbé váltak, mivel az elmúlt években a közösségi média algoritmusai rengeteget fejlődtek. Régen elég volt például csak a nézettséget mérni, az nem számított, hogy hányan nézik meg csak a feléig a videót, de most már ez is nagyon sokat számít, valamint ezelőtt 15 évvel nem volt arra vonatkozó adat, hogy hányan viszik vissza a videót, vagy éppen arra, hogy melyik a legnézettebb része az adott videónak, továbbá, hogy hányan like-olják vagy hányan osztják tovább, sorolta a változásokat Petru Barbara, aki aláhúzta, hogy az algoritmus most már képes egy rövid megállításból is kiszűrni, hogy éppen mi történik.

Az algoritmus tehát rohamosan fejlődik, de mi, felhasználók mennyire vagyunk tisztában azzal, hogy hogyan működik mindez? A gyerekek tisztában vannak vele, a 10–14 év közöttiek több alkalommal leírják azt, hogy a TikTok veszélyes, mert sok butaság jön szembe, nyomatékosította Petru Barabara, aki gyerekekkel is foglalkozik. Amikor valaki egy tartalomra azt mondja, hogy butaság, akkor tovább kell görgetni, és többet az a tartalom nem fog szembejönni, ezt a tudást is megpróbálja átadni a gyermekeknek, azonban azt is hozzáteszi, hogy általánosan nézve a fogyasztók nincsenek tisztában azzal, hogy hogyan kellene használni a közösségi médiát, illetve hogyan szűrjék ki a „butaságokat”.

A szakember arról is beszélt, hogy meglátása szerint a közösségi

média egy fantasztikus hely, csak még fiatal korban meg kell tanulni, hogy hogyan is kell használni. Ha tudatosan használjuk, pont mint az internetet, akkor egy fantasztikus eszköz lehet, amit ha valaki nem használ, akkor lemarad, mondta a közösségimédia-specialista, aki arra is rámutatott, hogyha egy személy holnaptól törli az összes fiókját, attól a social media még meg fog maradni.

Nem szabad elfelejteni viszont azt sem, hogy a közösségi médiának vannak veszélyei is. Petru Barbara arra is felhívta a figyelmet, hogy ezeket tudatos felhasználással, kritikus gondolkodással lehet csökkenteni. Továbbá arra is figyelni kell, hogy milyen a helyes közösségimédia-használat, mikor és hogyan érdemes ezeket az oldalakat használni. Sokan lépnek fel a közösségi médiára azért, mert unatkoznak, és a social media egyfajta reflexszerű válasz az unaloműzésre. Igazából akkor van célja felépíteni ezekre a felületekre, ha valaki kíváncsi arra, hogy például hogyan kell banánkenyeret sütni, vagy ötleteket szeretne keresni egy következő projektjéhez, emelte ki a szakember, aki azt sem rejtette véka alá, hogy a közösségi média használatának szórakozás is lehet a célja, azonban ebben az esetben érdemes beállítani egy időzítőt, hogy mennyi időt akarunk a felületeken tölteni. Petru Barbara szerint, ha megszólal az óra, hogy már egy órája csak a közösségi médiát nézzük, az büntudatot tud kiváltani az emberekből.

Sikeres volt az első Erdélyi Egyetemi Börze

December 4-én valósult meg az első Erdélyi Egyetemi Börze az Országos Magyar Diákszövetség (OMDSZ) szervezésében Csíkszeredában, az Erőss Zsolt Arénában. Az esemény jelmondata – „Minden, ami egyetem, magyarul, egy helyen!” – nem csupán üzenet volt, hanem valós tartalommal is megtelt: a rendezvény valódi hiánypótló kezdeményezésként szolgálta az erdélyi magyar középiskolásokat.

Az Erdélyi Egyetemi Börze célja az volt, hogy egyetlen helyszínen, személyes formában tegye elérhetővé az egyetemi továbbtanulási lehetőségeket, valamint az egyetemeken túlmutató kibontakozási utak bemutatását is. A koncepció a Felvi.ro platform személyes, fizikai térben megvalósuló megfelelője, ugyanakkor külföldön már bevált, jól működő pályaválasztási rendezvények mintájára épült fel.

Az esemény számaiban is jól tükrözi a rendezvény jelentőségét: közel 2000 diák és mintegy 100 kísérőtanár vett részt a rendezvényen. A szakmai programot 32 előadó és négy köszöntőbeszéd színesítette. A rendezvény lebonyolításában egy 150 fős Erdélyi Egyetemi Börzestáb működött közre.

A börzén az erdélyi magyar felsőoktatás meghatározó intézményei és számos partnerszervezet képviseltette magát, többek között a Babeş-Bolyai Tudományegyetem, a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, a Partiumi Keresztény Egyetem, valamint orvos, állatorvosi és műszaki képzést nyújtó egyetemek az ország különböző térségeiből. Emellett jelen voltak az Országos Magyar Diákszövetség tagszervezetei, valamint több székelyföldi és partiumi diákszervezet, ifjúsági

és szakmai szervezet is. A diákok első kézből kaphattak tájékoztatást az egyetemi képzésekről, ösztöndíj-lehetőségekről, kollégiumi életéről, karrierutakról és közösségi lehetőségekről.

Az előadói program során a résztvevők különböző szakmákat és életutakat ismerhettek meg valós példákon keresztül: a felszólalók között helyet kaptak többek között biológusok, informatikusok, grafikusok és más területek sikeres képviselői is.

Az Országos Magyar Diákszövetség hosszú távú célja, hogy az Erdélyi Egyetemi Börze irányítúként szolgáljon az erdélyi magyar középiskolások számára, segítse őket tudatos, magabiztos pályaválasztásukban, és erősítse a hazai felsőoktatásba vetett bizalmat. A csíkszeredai esemény sikeressége és a magas részvételi arány egyértelműen bebizonyította, hogy egy ilyen jellegű rendezvényre nagy igény és érdeklődés van a diákok, illetve oktatók részéről. A szervezet bízik abban, hogy a börze hosszú távon is hozzájárul ahhoz, hogy a fiatalok itthon maradván fejlődjenek, sikeres karriert építsenek, és aktív közösségek részeseivé váljanak.

A program ezen a héten, december 11-én Szatmárnémetiben folytatódott, az Aushopping Expo

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

REGIO
Programul Regiunea Centru 2021-2027

Folytatjuk a beruházásokat a Központi Régió Programja révén!

Több mint egy milliárd euró értékben hívtak le eddig vissza nem térítendő forrásokat a Központi Régió fejlesztésére

A Központi Regionális Fejlesztési Ügynökség, a Központ Régió 2021-2027-es Programjának menedzsment hatósága 2025 novemberére teljesítette, majd felülmúlta a tervezett szerződés-kötési célkitűzését, amely több mint 5 milliárd lej, vagyis 1 milliárd euró, és amely az Európai Regionális Fejlesztési Alapból, illetve az állami költségvetésből elkülönített vissza nem térítendő forrás.

A Központi Régió Programja – REGIO CENTRU 2021-2027 – célja, hogy a Központi Régiót (amelyet Brassó, Fehér, Hargita, Kovászna, Maros és Szeben megye alkotja) egy tisztább, a lakosok és a turisták számára vonzó régióvá alakítsa, versenyképes, tudáson és innováción alapuló gazdasággal, amelyben a környezetvédelem és az erőforrások racionális és fenntartható felhasználása prioritás.

A Központi Régió 2021-2027-es programjának (PR Centru) teljes keretösszege közel 1,4 milliárd euró, amelyet az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA) és az állami költségvetés biztosít.

Az ERFA költségvetéséből származó, vissza nem térítendő összegek a Központi Régió 2021-2027-es Programja keretében a következő támogatási prioritások között oszlanak meg:

- A Versenyképes régió prioritás, keretösszege 256,45 millió euró
- A Digitális régió prioritás, keretösszege 80,93 millió euró,
- A Környezetbarát közösségek régiója prioritás, keretösszege 231,08 millió euró,
- A Fenntartható városi mobilitás régiója prioritás, keretösszege 234,24 millió euró,
- A Kapcsolódási pontok régiója prioritás, keretösszege 197,68 millió euró,
- Az Oktatásra alapozó régió prioritás, keretösszege 89,87 millió euró,
- A Fenntartható turizmus régiója prioritás, keretösszege 36,38 millió euró,
- A Vonzó régió prioritás, keretösszege 188,21 millió euró
- Az Európai Stratégiai Technológiák (STEP) prioritás, keretösszege 10,95 millió euró.

A program keretében november végéig 1718 pályázatot nyújtottak be, amelyek teljes értéke közel 2,96 milliárd euró, és amelyből az igényelt vissza nem térítendő összeg közel 2,1 milliárd euró.

Az eddig leszerződött projektek közvetlenül hozzájárulnak a régió gazdasági fejlődéséhez, az infrastruktúra (közút, oktatás, egészségügy) minőségének javításához, a turizmus ösztönzéséhez, a környezetvédelemhez és a klímára vonatkozó célok eléréséhez, a megújuló energiaforrásokból származó energia egyre szélesebb körű felhasználásához, az épített kulturális örökség védelméhez és népszerűsítéséhez, azaz a Központi Régió lakosainak életszínvonalának növeléséhez és oktatásának fejlesztéséhez.

545 szerződést írtak alá összesen 1.478.105.512,46 euró értékben, amelynek teljes vissza nem térítendő értéke 1.023.125.155,93 euró (az ERFA és az állami költségvetés kereteiből). Kizárólag az Európai Regionális Fejlesztési Alapból elkülönített vissza nem térítendő európai források teljes értéke 871.194.883,01 euró.

A Központi Regionális Fejlesztési Ügynökség 2024 januárja és 2025 decembere között hajtja végre A Központi Regionális Fejlesztési Ügynökségnek, a Központi Régió Programja menedzsment hatóságaként a 2024. január 1. és 2025. december 31. közötti időszakban nyújtott támogató szolgáltatások a program 2021-2027-es végrehajtása, monitoringja, népszerűsítése és kommunikációja, illetve a 2014-2020-as POR (CF2) lezárása érdekében című, 335426-os SMIS-kóddal ellátott projektet, amelyet a 9. prioritás - Technikai segítségnyújtás keretében támogatnak. A jelenlegi pályázat végrehajtásának időszaka 2024.01.01-től 2025.12.31-ig tart. A finanszírozás teljes igényelt értéke 94.141.813,11 lej, amelynek 85%-át az ERFA (80.020.541,14 lej), 15%-át pedig az állami költségvetés (14.121.271,97 lej) fedezi.

Împreună dezvoltăm regiunea!

AGENȚIA pentru
DEZVOLTARE
REGIONALĂ
CENTRU

A Központi Régió Programjának
menedzsment hatósága

www.regiocentru.ro | [Facebook.com/ADRCentru.ro](https://facebook.com/ADRCentru.ro)
E-mail: office@adrcentru.ro Tel: 0258-818616
Str. Decebal, nr 11, 510093 - Alba Iulia, România

Elhunyt Balázs Péter színművész

Életének nyolcvanharmadik évében elhunyt Balázs Péter Kossuth- és Jászai Mari-díjas színművész, a szolnoki Szigligeti Színház korábbi igazgatója – közölte a teátrum a közösségi oldalán szerdán.

„Mély fájdalommal tudatjuk, hogy ma reggel örökre elaludt szeretett egykori igazgatónk, barátunk és példaképünk, Balázs Péter. Balázs Péter 2007-től vezette a Szigligeti Színházat, összesen 14 éven át volt a színház élén, amíg 2021 nyarán át nem adta a stafétát. Az ő vezetése alatt a színház, a társulat és a közönség számára is igazi otthonná vált. Olyan hagyományokat teremtett – mint a szilveszteri gála –, amelyek országos figyelmet kaptak, és amelyek generációk számára jelentettek felejthetetlen kulturális élményt. A társulat, a város, a közönség és mindazok, akik szerették, gyászoljuk, örökké hálásak vagyunk neki, és mindig emlékezni fogunk Rá!” – méltatták a színművészt.

Balázs Péter 1943. március 5-én született Budapesten. 1965-ben végzett a Színház- és Filmművészeti Főiskolán. Pályája a veszprémi Petőfi Színházban kezdődött, majd 1970-ben a budapesti Vígszínházban folytatódott, ahol 1989-ben rendezőként bemutatkozott. 1995-2007 között szabadfoglalkozású színész. 1996-2000-ig vezető-ségi tagja volt a Magyar Színész-kamarai Egyesületnek. Komikus karakterszerepeiről ismert, de rendezőként is bemutatkozott,

népszerű szinkronszínész, s kabaréműsorokat is szerkesztett. Számos tv-sorozatban is játszott (Linda, Kisváros I-XIII., Öregberény I-VI., Patika I-XIV.) 2007-2021 között a szolnoki Szigligeti Színház igazgatója volt. Főbb szerepei között van Manuel (Déry: Képzelt riport egy amerikai popfesztiválról); Alfréd (Ödön von Horváth: Mesél a bécsi erdő); Oszkár (Simon: Furcsa pár); Don Adriano de Armado (Shakespeare: Lóvátett lovagok); Amiens (Shakespeare: Ahogy tetszik) és Cheswick (Kesey: Kakukkfészek). Főbb rendezései többek között Dario Niccodemi Hajnalban, délben, este című darabja; Molnár Ferenc Delila című vígjátéka, Bíró Lajos Sárga liliom című darabja, Georges Feydeau A női szabó és Neil Simon Pletyka című bohózata.

Balázs Péter munkásságáért 1982-ben Jászai Mari-díjat, 1994-ben Pro Comedia díjat kapott. A színművészt 2012-ben Kossuth-díjjal ismerték el nagy népszerűségnek örvendő, groteszk bájjal és fanyar humorral megformált emlékezetes alakításaiért, mese-film-figurákat legendássá tevő szinkronizálásáért, igényes rendezői munkássága, közösséget kovácsoló színházteremtő-vezető tevékenysége elismeréseként. 2019-ben Budapestért Díjat, 2024-ben Karinthy-gyűrűt kapott.

Balázs Pétert a szolnoki Szigligeti Színház saját halottjának tekintti. (MTI)

Megemlékezés a madéfalvi veszedelemről Marosvásárhelyen

A madéfalvi veszedelem 262. évfordulójára készülve a Székely Nemzeti Tanács a marosvásárhelyi Kultúrpalotába hívja az emlékezőket. Évről évre a marosvásárhelyi megemlékezés nemcsak a tragikus január 7-i napról szólt, hanem a székely nemzeti ellenállás két esztendejéről is. Történeti szempontból Egyed Ákos akadémikus hitelesítette ezt a gondolatot, hiszen a székelyek történetéről szóló könyvében (*A székelyek rövid története a megtelepedéstől 1918-ig, Pallas-Akadémiai Könyvkiadó*) így ír erről a két évről: „...a székelység kemény katonai küzdelme 1762–63-ban egészébe véve szabadságharcnak minősül, történelmi tett volt, amelynek emléke mélyen bevésődött a székelység történeti tudatába.”

Fontos történelmi párhuzam vonható a fent említett két év és a mai kor között. A ma legfontosabb politikai törekvése a béke. Innen nézve nehéz elképzelni, hogy a 18. század végén a székelység kemény katonai küzdelme éppen abban állt, hogy nem akarták felvenni a fegyvert. Sem az idegen egyenruhát. Sem idegen célokért életüket áldozni! Képesek voltak ezért szembemenni Európa legerősebb katonai hatalmával, a Habsburg-birodalommal. A kényszersorozás ellen tiltakozó 2500 csíki és háromszéki székely emléke arra kö-

telez bennünket, mai székelyeket, hogy ragaszkodjunk ahhoz a szabadságeszméhez, amelyért eleink küzdöttek, és amelyért meg is haltak, ha a hatalmi önkény nem hagyott más választást.

Új és változatlanul békés eszközeink vannak a szabadság megteremtésére és megvédésére. Tizenennyolc évi jogi, politikai, társadalmi küzdelem áll a cél mögött, hogy a székely autonómia ügyét európai üggyé emeljük. A madéfalvi veszedelemre méltóképpen csak úgy lehet emlékezni, ha ezt az alkalmat is arra használjuk, hogy újabb lendületet adjunk a mai törekvésünknek.

Ezekkel a gondolatokkal hívjuk Marosvásárhely és Marosszék lakóit, de a távolabb lakókat is, hogy január 7-én vegyenek részt a marosvásárhelyi Kultúrpalota Kistermében 18 órakor kezdődő megemlékezésen. Akik személyesen nem tudnak részt venni, lélekben azok is ott lesznek a madéfalvi emlékműnél szervezett felemelő rendezvényen, a székelyek fővárosában pedig azt tesszük nyilvánvalóvá, hogy ez nemcsak egy helyi megemlékezés volt, hanem messze túlmutat Madéfalva határán, érinti a székelység és Székelyföld egészét és Európa minden nemzeti régióját.

Izsák Balázs,
a Székely Nemzeti Tanács elnöke

Tizenéves szerző debütált a könyvünnepen

Tanár–diák kapcsolat Puskás Szilvia tollából

Az idei Marosvásárhelyi Nemzetközi Könyvvásár minden bizony-nyal legfiatalabb szerzője a 17 éves *Puskás Szilvia* volt, aki első regénye, a Bookyard Kiadónál megjelent *Egy kapcsolat emléke* bemutatóján Trombitás Jánossal, a kiadó vezetőjével beszélgett. A Kibédén élő és a szovátai Domokos Kázmér Líceumban tanuló fiatal alkotót irodalmi élményekről, inspirációs forrásokról és persze arról is megkérdeztük, hogy lesz-e folytatás.

Nagy Székely Ildikó

– *Mikor és hogyan kerültél közelebbi kapcsolatba az irodalommal, volt-e valamilyen meghatározó olvasmányélményed?*

– Igazság szerint sok minden volt, amit régebb nem szerettem az irodalom kapcsán. Nem is voltam túl jó benne, de szerintem ez így természetes, hiszen abban leszünk jobbak a jövőben, amiben eleinte gyengék vagyunk. Egyébként most sem tartom magam nagyon jónak, van még hova fejlődnöm. Tizenöt évesen a középiskolában vettem észre, hogy valami megváltozott bennem. Többet kezdtem foglalkozni az irodalommal. Voltak nehézségek, például amikor a leckét nem tudtam úgy elsajátítani, ahogy szerettem volna, de soha nem adtam fel. Egy ismerősöm ajánlott nekem egy Colleen Hoover-könyvet, az a mű szerettette meg velem igazán az olvasást. Azóta az irodalom fontos része lett az életemnek, a kedvenc szerzőm pedig az említett angol író nő maradt, akinek a könyvei gyakran foglalkoznak összetett emberi kapcsolatokkal, traumákkal és a megbocsátás nehézségeivel. Ezek a művek segítenek nekem jobban megérteni az emberek közötti kapcsolatok dinamikáját és az empátia fontosságát.

– *Mi késztetett arra, hogy te magad is megpróbáld a regényírással?*

– A közvetlen környezetemből ketten is többször mondták, hogy szépen fogalmazok, és szerintük érdemes lenne írnom. Ez indított el ezen az úton. Több olyan könyvet is olvastam, ami a regényem témájához kapcsolódik, így jött az ötlet, hogy mi lenne, ha én is írnék. Nem

szerelemről akartam, hanem két olyan ember kapcsolatáról, akik megértik egymást, tisztelettel bánnak, beszélnek egymással. A regényem címe nem egy valós személyre utal, és maga a cselekmény is a képzeletem szüleménye.

Éjjel-nappal formálódó történet

– *Mikor kezdted írni a könyvet?*

– Idén júniusban, és körülbelül 24 nap alatt be is fejeztem. Tudom, ez rövid idő, de azért ment ilyen gyorsan, mert amikor volt időm, mindig írtam, éjjel is, nappal is. Volt, amikor kihagytam egy napot, de a következő nap bepótoltam.

– *Vázlatokkal kezdted, vagy hagyta, hogy spontán módon „írja magát” a történet?*

– Először jegyzeteket készítettem, és amikor már elég gondolat összegyűlt, akkor döntöttem el, hogy tényleg nekifogok a könyv megírásának. Miután az első változattal elkészültem, átnéztem, és ahol szükségét éreztem, újrafoglalmaztam a szöveget, ez már nagyobb kihívás volt számomra. Egyébként hordozható számológépen (laptopon) kezdtem az írást, de előfordult, hogy a telefonomon folytattam. Közben néha zenét is hallgattam, mert az megnyugtató, és segített koncentrálni.

– *Körvonalazzuk kicsit a regényed világát.*

– Röviden arról szól a könyv, hogy hogyan bontakozik ki egy hétköznapi beszélgetésekkel induló, lassan mélyebb megértéssé, egymásra figyelemmel alakuló, különleges kapcsolat egy tanár és egy tanítvány között. Nem romantikáról van itt szó, hanem bizalomról, apró gesztusokról, közösen megélt pillanatokról. A történet rávilágít arra,

hogy milyen hatással van az emberi lélekre a valódi kapcsolódás, és hogy ezek az élmények hosszú távon is megmaradnak.

– *Kikhez szól elsősorban ez az üzenet?*

– Mindenkire, akit érdekel az emberi kapcsolatok mélysége, aki értékeli a parányi gesztusok, a figyelem és az őszinte kommunikáció jelentőségét. Olvashatják diákok, tanárok vagy bárki, aki kíváncsi arra, milyen érzés az, ha valaki valóban lát és értékkel téged.

„Akik látták bennem a jót...”

– *Hogyan élted meg a bemutatót, milyen volt a könyvvásár legfiatalabb szerzőjeként találkozni a közönséggel?*

– Eleinte nagyon stresszes volt, izgultam, hogy jól fog-e menni, nem rontok-e el valamit. De hamar rájöttem, hogy nincs miért aggódnom, hiszen olyan emberek vettek körül, akik látták bennem a jót, és biztattak, hogy ne féljek megvalósítani az álmaimat. Minden új volt számomra, még a helyszín is, de ez az izgalom is hozzáért az élményhez. Jó érzés volt bemutatkozni az érdeklődőknek.

– *Milyen visszajelzéseket kaptál? Tudomásom szerint a könyvvásárra vitt kötetek nagyon hamar elkeltek.*

– Negatív és pozitív reakciók is jöttek. A negatívokkal nem sokat törődöm, mert tisztában vagyok vele, hogy vannak, akik nem tudják értékelni az írást, ezért vagy nem állnak

szóba velem, vagy megjegyzést tesznek mindenre, amire csak tudnak. A pozitív visszajelzéseknek nagyon örülök, főleg amikor látom, hogy valaki tényleg érdeklődik a könyvem iránt, vagy éppen megszólít az utcán. Ez mind jóleső érzéssel tölt el.

Erőforrások és a látóhatár

– *Az írás (és persze olvasás) mellett milyen más hobbijaid vannak?*

– A zenehallgatás, ami számomra a mindennapi rutin része – nem is tudok megenni nélküle, annyira megnyugtat. Leginkább angol előadókat hallgatok, például Adele-t, Sabrina Carpenteret vagy Addison Raet. Ők inspirálnak engem, a zenéjük feltölt, boldoggá tesz.

– *Van-e még ezenkívül más erőforrás az életedben?*

– A legfőbb erőforrásom a hitem, ami a nyár óta erősebb lett, mert közelebb kerültem Istenhez. Ezért nagyon hálás vagyok. Amikor imádkozom, nyugalmat és békét érzek, és ez segít átvészelni a nehéz pillanatokot. Most sincsenek mindig könnyű napjaim, de a negatív gondolatok nem tudják megtörni a hitemet.

– *Mit adott neked leginkább az írás?*

– Számomra az írás elsősorban azt jelenti, hogy kifejezhetem az érzéseimet, és megmutathatom másoknak, hogy ők se féljenek beszélni a saját belső világukról. Másodsorban egyfajta kreatív tér, ahol bármit alkothatok az ízlésem szerint, és kapcsolatot teremthetek az olvasókkal.

– *Tervezel-e újabb kötetet?*

– Mindenképpen, bár az első kötetemtől teljesen eltérő témában. Szép lassan el is kezdtem dolgozni az új könyvemem, jelenleg a jegyzeteket készítem hozzá.

Puskás Szilvia *Egy kapcsolat emléke* című regénye a marosvásárhelyi Kobak könyvesboltban kapható.

Sikerült elosztatni a félreértéseket az orosz–amerikai rendezési tárgyalásokon

Sikerült elosztatni az Ukrajna ügyében felmerült félreértéseket az orosz–amerikai tárgyalásokon – jelentette ki Szergej Lavrov orosz külügyminiszter az ukrajnai rendezésről csütörtökön Moszkvában megrendezett nagyköveti kerekasztal-megbeszélésén.

„Nemrég, amikor itt járt Steven Witkoff, Donald Trump elnök különmegbízottja, a találkozó eredményeként mindkét fél, az orosz és az amerikai is megerősítette az Alaszkában elért kölcsönös megegyezést. (...) E megegyezések lényege, hogy Ukrajnának vissza kell térnie a blokkon kívüli, semleges, nukleáris fegyverzet nélküli államiségi alapokhoz” – mondta.

„Mi egy másik Ukrajnát ismertünk el függetlennek, azt, amely megőrzi semlegességét. Nem pedig azt, amelyik alkotmányában előírja a NATO-ba való belépést” – tette hozzá.

Lavrov szerint a békés rendezés ügyében megjelenő „rengeteg rémhír” megnehezíti a tárgyalások folytatását, és akadályozza, hogy megvalósuljanak az amerikai elnök kezdeményezései, amelyek a válság kiváltó okainak megszüntetésére irányulnak.

„El kell ismerni az amerikai vezető érdemeit, aki a Fehér Házba való visszatérése után tényleg nekiállt foglalkozni ezzel a kérdéssel. Értékelésünk szerint őszintén törekszik a konfliktus politikai és diplomáciai eszközökkel való megoldására” – hangsította.

A Krímet, valamint a donyecki, a luhanszki, a zaporizzsjai és a herszoni régiót Lavrov Oroszország alkotmányos és szerves részének nevezte.

„Nem területekre van szükségünk. Nekünk az emberek sorsa fontos, akiknek ősei évszázadok óta művelték ezeket a földeket, építették a városokat, utakat, kikötőket. (...) De éppen ezeknek

az embereknek a jogait szünteti meg most a kijevi rezsim” – hangsította.

Felhívta a figyelmet arra, hogy miután Volodimir Zelenszkij ukrán elnök európai vezetőkkel közösen módosította az Egyesült Államok eredeti tervét, eltűnt a nemzeti kisebbségek védelméről rendelkező pont.

„Ott az állt, hogy védeni kell a kisebbségek nyelvét és a vallás-szabadságot, és az egész náci ideológiát és tevékenységet be kell tiltani. Az európaiakkal való kapcsolatfelvétel után a pontok száma csökkent, és az, amelyik a náci ideológia teljes betiltását követelte, eltűnt” – mutatott rá Lavrov, hozzátéve, hogy Moszkva várja, hogy mi lesz a vége azoknak a tárgyalásoknak, amelyeket Zelenszkij és az EU-országok vezetői, valamint a Trump-adminisztráció folytatnak az amerikai béketervről.

A biztonsági garanciák ügyére kitérve az orosz külügyminiszter azt mondta, hogy Moszkva további javaslatokat továbbított Washingtonnak ezzel kapcsolatban.

„Ragaszkodunk ahhoz, hogy megállapodás szülessen egy tartós, stabil, hosszú távú békéről, amely biztonsági garanciákat biztosít minden érintett ország számára” – hangsúlyozta.

Emlékeztetett rá, hogy Oroszország már 2008-ban javasolta a NATO-nak: készüljön egy jogilag kötelező erejű szerződés a kollektív biztonsági garanciákról. Négy évvel ezelőtt Moszkva újra felvetette ezt a kérdést.

„A javaslatok, amelyeket 2021 decemberében továbbítottunk az

Egyesült Államoknak és a NATO-nak, teljes mértékben aktuálisak maradnak, és kiindulópontként szolgálhatnak az ilyen megbeszélésekhez” – fogalmazott.

Kifogásolta, hogy EU-országok egyáltalán nem foglalkoznak azzal, hogy mi váltotta ki az ukrajnai konfliktust, csak azonnali tűzszünetet követelnek, hogy időt nyerjenek.

„Stratégiai vereséget akartak mérni ránk, majd diktálni akarták a nyugati feltételeket az európai fővárosokat érdeklő kérdésekben. De az Ukrajnát felhasználó, Oroszország elleni villámháborús terv kudarcot vallott” – vélekedett.

Idézte Vlagyimir Putyin elnököt, aki szerint ha Európa úgy dönt, hogy háborúba lép, akkor Oroszország készen áll erre. Hangsúlyozta, hogy Moszkva nem szó agresszív terveket.

„Készek vagyunk írásban, jogi dokumentumban rögzíteni a szükséges garanciákat. Természetesen kollektív, kölcsönösségi alapon” – jelentette ki.

Az orosz diplomácia vezetője azt mondta, hogy az ukrán hadsereg veszteségei már rég meghaladták az egymillió főt, és tovább növekednek. „Eddig összesen több mint 11 ezer ukrán katona holttestét adtuk át Kijevnek, és cserébe 201 katonánk holttestét kaptuk vissza” – idézte fel a hadihalott-cseréket.

A tárcavezető azt is hangoztatta, hogy körülbelül száz brit katona vesz részt az Oroszország elleni katonai műveletekben, „miután egyikük meghalt, a brit kormány nem tudta tovább titkolni a körülményeket”.

Lavrov szerint a békefenntartás címén Ukrajnába vezénylendő európai katonákat Oroszország legitim célpontnak fogja tekinteni. (MTI)

A hirdetési rovatban megjelent közlemények, reklámok tartalmáért a hirdetésfeladó vállalja a felelősséget!

LAKÁS

A KÁRPÁTOK sétányon levő 2 szobás lakásom (2/4) elcserélem 3 szobás lakásra, esetleg eladom. Tel. 0757-055-885. (27140)

KERTES HÁZ eladó Marosszentkirályon a Luminişului utca 4. szám alatt. Tel. 0365/409-345. (27162-I)

ADÁSVÉTEL

ELADÓK 120-150 kg-os sertések. Tel. 0753-820-829. (27234-I)

ELADÓ Dacia 1310 TX 90.000 km-rel. Tel. 0772-167-217. (27238-I)

KÜLÖNFÉLÉK

FUVART, bútorhordást vállalunk személyeztetel, külföldre is, és törmelékszállítás. Tel. 0749-543-104. (68850)

VÁLLALUNK kinti felújítást, szigetelést, tetőszigetelést és térkölerakást, járdakészítést, vízszelést. Tel. 0752-422-827. (27213-I)

RENDELÉSRE BÚTORT készítek. Tel. 0748-691-858. (68310)

TAPASZTALT SZAKEMBER vállal: kinti/benti meszelést, teraszfelújítást, lakásfelújítást, tetőjavítást, bármilyen kisebb vagy nagyobb építkezési munkát, akár saját anyagból is. Tel. 0746-381-939, Szabó István. (27068)

ELHORDUNK régi bútort és festünk. Tel. 0758-950-619. (27138)

VÁLLALUNK: fakivágást, fametszést, faelhordást, épületbontást, törmelék-elszállítást. Tel. 0770-621-920. (27066)

VÁLLALUNK: háztetőkészítést cserépből, lemezből; szigetelést, festést, kisebb javítást, takarítást. Tel. 0754-394-120, Attila. (27108)

VÁLLALUNK benti felújításokat, padlócsempe-lerakást, festést, mindenféle padlólerakást, villanszerelést és javítást, gipszkartonszerelést. Tel. 0755-940-028. (27213-I)

FAVÁGÁS, metszés, bokorvágás, kisebb-nagyobb fák kivágása, akár szállítás is és akármilyen takarítás. Tel. 0755-940-028. (27213-I)

IDŐS beteg gondozását vállalom, minden hétköznap 3-4 órát a délelőtti órákban, szombat-vasárnap kivételével. Tel. 0365/448-995. (27230-I)

MEGEMLÉKEZÉS

Fájó szívvel, szeretettel emlékezünk a szeretett férjre, édesapára, nagyapára és apósra,
PERES ISTVÁNRA
halálának első évfordulóján. Szívünk őrzi drága emlékét. Szerettei. (27184-I)

Szomorú szívvel emlékezünk december 14-én szeretett nővéremre, a Marosvásárhelyről elszármazott
ADORJÁN JUDITRA
szül. Salamon
halálának 25. évfordulóján. Áldott emlékét szívében őrzi Salamon István és családja. (27193)

Szomorú szívvel emlékezünk december 13-ára, amikor 4 éve, életének 45. évében búcsú nélkül távozott tőlünk a szerető gyermek, testvér, édesapa, férj, bátya, sógor, unokatestvér, rokon,
BÂNDEANU JÓZSEF.
Az ő szíve megpihent, a miénk vérzik.
A halál fájdalomát csak az élők érzik.
Csak az hal meg, akit elfelednek,
örökké él, kit nagyon szeretnek.
Gyászoló szerettei és bánatos édesanyja. (27228-I)

RÉSZVÉTNYILVÁNÍTÁS

Mély megrendüléssel értesültünk volt osztálytársunk,
PÁL (KIRÁLY) ÉVA
tragikus haláláról.
Családja gyászában, fájdalomában osztozunk.
Nyugodj békében, drága Éva (Csuri)!
Az 1973-as XII. E-ből végzős osztálytársaid. (27236-I)

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

Köszönetünket fejezzük ki mindazoknak, akik
özv. **PAPP**
született **FERENCZ VERONIKA**
temetésén részt vettek, és gyászunkban osztoztak.
A gyászoló család. (27221-I)

SZOLGÁLTATÁS – ÜZLETI AJÁNLAT

REDŐNYÖK, SZALAGFÜGGÖNYÖK, ROLETTÁK, GARÁZSKAPUK és egyéb árnyékolástechnikai cikkek, automatizált változatok, nyílászárók. TERASZBEÉPÍTÉS üveggel és ponyvával. Tel. 0745-379-638. (68858)

DR. INCZE SÁNDOR BELGYÓGYÁSZ FŐORVOS betegeket fogad Marosvásárhelyen, a Tudor Vladimirescu utca 21/A szám alatti rendelőben. Előjegyzés a 0265/265-112-es telefonszámon. (26982)

A kommunikációs,
PR- és médiaosztály

ÜZENET
SZERETETTEL

VASÁRNAP 13:30

ÜZENJEN ÖN IS
ERDELY LEGNÉPSZERŰBB
KÍVÁNSÁGMŰSORÁBAN!

08-16
December

LITTLE HOPE
BOLDOG KARÁCSONY!

2025

Találkozz a Télapóval!

Adományozz egy játékot a hátrányos helyzetű gyerekeknek,
és a Télapó megjutalmaz egy forró teával!

2025 December 8. és 16. között, szeretettel várjuk az adományozókat, Marosvásárhelyi térségben.
A télapó a helyi busztállomások mellett áll meg, ahol minden nap 13-19 óra között jöhet le a Télapó! Az adománygyűjtő helyeken összegyűjtött játékokat a Télapó személyesen szállítja a RÉSZMÉRLEG NAPPALI KÖZPONT és a helyi önkormányzatok KISGYERMEK NAPPALI KÖZPONTJAIBA gyerekekhez 2025 December 17-én, 12:00 óráig.

design by OMERTA

Minőségi, szigetelt
fémkémények
rendelésre,
kedvező áron.

malproduct@mal-product.ro
Tel.: 0744 399 188, 0740.276.893

Marosvásárhelyi
Rádió
Románia

www.marosvasarhelyiradio.ro

96 FM
106,8 FM
1323 AM

Gyors műszaki vizsga, fejfájás nélkül.

VALÓSZÍNŰLEG A KÖRNYÉK LEGELŐNYÖSEBB AJÁNLATA

Foglaljon időpontot a WWW.TRANSPORTLOCAL.RO weboldalon.

BÓNUSZ
KÜLSŐ MOSÁS

TRANSPORT LOCAL
Târgu Mureș • Marosvásárhely
KÖZSZÁLLÍTÁSI VÁLLALAT

